

Vlaams
Parlement

vergadering **C256**
zittingsjaar 2015-2016

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

van 14 juni 2016

INHOUD

Nota van de Vlaamse Regering ingediend door minister Jo Vandeurzen over de krachtlijnen voor een nieuwe organisatie voor de opvang en vrije tijd van kinderen – 604 (2015-2016) – Nrs. 1 tot en met 3 VRAAG OM UITLEG van Jan Bertels aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over buitenschoolse kinderopvang in schoolgebouwen – 1061 (2015-2016) VRAAG OM UITLEG van Freya Saeys aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de buitenschoolse opvang van kinderen met een beperking – 1145 (2015-2016) VRAAG OM UITLEG van Danielle Godderis-T'Jonck aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over rouwkampen – 1596 (2015-2016)	3
VRAAG OM UITLEG van Ann Brusseel aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de impact van schoonheidswedstrijden voor kinderen op hun fysieke en psychische gezondheid – 2181 (2015-2016) VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over schoonheidswedstrijden voor kinderen – 2191 (2015-2016) VRAAG OM UITLEG van Lorin Parys aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de organisatie van Mini Miss Belgium – 2192 (2015-2016)	25
VRAAG OM UITLEG van Bert Moyaers aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over begrijpelijke communicatie tussen huisarts en patiënt en de noodzaak om te werken aan gezondheidsvaardigheden – 2333 (2015-2016)	31
VRAAG OM UITLEG van Jan Bertels aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de gevolgen voor zorgbehoevende bejaarden van de aanpassing van de roerende voorheffing op dividenden uitgekeerd door vastgoedbevaks – 2366 (2015-2016)	35
VRAAG OM UITLEG van Griet Coppé aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het nieuwe concept van de dagverzorgingscentra – 2368 (2015-2016)	39

Nota van de Vlaamse Regering ingediend door minister Jo Vandeurzen over de krachtlijnen voor een nieuwe organisatie voor de opvang en vrije tijd van kinderen

– 604 (2015-2016) – Nrs. 1 tot en met 3

VRAAG OM UITLEG van Jan Bertels aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over buitenschoolse kinderopvang in schoolgebouwen

– 1061 (2015-2016)

VRAAG OM UITLEG van Freya Saeys aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de buitenschoolse opvang van kinderen met een beperking

– 1145 (2015-2016)

VRAAG OM UITLEG van Danielle Godderis-T'Jonck aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over rouwkampen

– 1596 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Bart Van Malderen

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): De bespreking en de hoorzittingen waren heel boeiend en divers. Minister, u hebt wellicht het verslag gelezen. Verder hebt u wellicht ook contact met de verschillende sectoren. Namens Groen wil ik graag een aantal aandachtspunten naar voren brengen. Er is nu een conceptnota. Ik neem aan dat u naar een nieuw decreet toe zult werken, maar dat een aantal aspecten zullen moeten worden aangepast. Ik heb een aantal aspecten uitgelicht die Groen heel belangrijk vindt. Het is natuurlijk niet mogelijk om al die verschillende zaken aan bod te laten komen. Er is een heel divers werkveld aan het woord, met heel veel terechte vragen en pertinente opmerkingen. Dat toont aan dat de oefening die voorligt heel ernstig is.

In eerste instantie denk ik dat er een heel maatschappelijke vraag aan de basis moet liggen, namelijk: wat is de rol van die buitenschoolse opvang van kinderen? In onze maatschappij gaan kinderen naar school van halfnegen tot halfvier, maar werken hun ouders van negen tot vijf uur. De connotatie met de vroegere 'nabewaking' zit er nog in. Tegelijk krijg je van het werkveld heel sterk de opmerking dat het niet zomaar het opvangen van kinderen is omdat de ouders werken, maar dat het kind, het spelen centraal moeten staan. Misschien moeten we op dat moment ons maatschappijmodel durven te herbekijken. We verwachten dat mensen tot vijf uur werken en kinderen tot half vier naar school gaan. Die twee systemen zijn niet op elkaar afgestemd. Kinderen mogen niet zomaar worden ingeschakeld in het werkritme. Misschien moeten we die werkritmes herbekijken en op een andere manier vormgeven.

Dat debat zal uw decreet ruimschoots overstijgen, maar staat er wel direct mee in verband. We mogen het er niet van loskoppelen. Hoe kijkt u daarnaar? Verschillende sprekers van de hoorzittingen hebben daarop gewezen. We mogen het niet instrumentaliseren, maar moeten het kind centraal zetten. De buitenschoolse opvang moet worden georganiseerd omwille van het kind, niet omwille van de economie die moet draaien.

Wat er voorligt, is om de gemeenten daarin een regierol te geven. Er is een vrij breed draagvlak, ook al zijn er nog vragen. Groen vindt het op zich logisch dat de gemeenten dat doen, omdat zij weten welke buitenschoolse activiteiten er zijn, met welke sportclubs en met welk deeltijds kunstonderwijs er kan worden

samengewerkt. Ze kennen de scholen en de noden van hun bevolking. Op zich is het dus een goede zaak dat zij daarin een regierol spelen.

Daarbij moeten natuurlijk een aantal niet onbelangrijke randvoorwaarden worden meegegeven.

Het eerste element is: mogen de gemeenten dan zelf nog actor zijn? Ik heb niemand horen zeggen dat dat niet kan. Het zou het zonlicht ontkennen zijn om de gemeenten weg te nemen als actor. Gemeenten moeten daarin een rol kunnen blijven spelen. In uw conceptnota staat ook niet dat ze die rol niet kunnen spelen, maar wel dat de contouren daartussen moeten worden bekeken. Je voelt dat er in die sector een volwassenheid is om na te gaan op welke manier de gemeenten enerzijds hun regierol kunnen opnemen en anderzijds tegelijk actor kunnen zijn zonder dat er een belangenconflict is. Er moeten een aantal spelregels komen, maar het ene hoeft het andere niet uit te sluiten.

Minister, hoe ziet u de spelregels? Wat is volgens u een logische scheidingslijn om die twee functies waar te maken?

Een ander element als we die gemeenten centraal zetten, is dat we terecht kunnen vragen dat de gemeenten ervoor zorgen dat er voor alle kinderen in hun gemeente of bovenlokale samenwerking naschoolse activiteiten zijn. Die gemeenten moeten echter roeien met de riemen die ze hebben. We weten dat er nu te weinig middelen zijn om in heel het land initiatieven voor buitenschoolse opvang (IBO's) te ontwikkelen of in een naschoolse opvang te voorzien. Het zal dus toch binnen de beperkingen moeten zijn van de middelen die ze krijgen. We moeten, zowel vanuit de Vlaamse overheid als vanuit de gemeenten, inspanningen doen om ervoor te zorgen dat er extra middelen zijn. We moeten dus niet alleen naar de Vlaamse overheid kijken. Ook de gemeenten hebben de verantwoordelijkheid om daarin mee te investeren. Zij zijn daar ook toe bereid. We mogen het echter niet alleen bij de gemeenten leggen. We mogen niet zeggen: "Los het maar op. Jullie moeten goede kinderopvang hebben voor iedereen. We weten dat we jullie er te weinig geld voor geven, maar dat is jullie probleem." We mogen de gemeenten niet op die manier het veld in sturen, want dan zullen we met ons gezicht tegen de muur knallen.

Minister, bent u ertoe bereid om, als we daarvoor de contouren hebben, objectief te berekenen wat ervoor nodig is om dat waar te maken? Welk budget is daarvoor vereist? Hoe kan er een eerlijke verdeling komen tussen de gemeenten en de Vlaamse overheid om ervoor te zorgen dat we niet naar het zoveelste wachtlijstthema overstappen, maar dat dit toegankelijk is voor alle kinderen, dat er ruimte is voor alle kinderen en dat er voldoende budgetten zijn?

Het zou heel cynisch zijn om te zeggen dat er te weinig geld is om voor alle kinderen naschoolse opvang te organiseren. Zoals ik al zei, vertrekken we namelijk van een economisch model waarbij de ouders werken tot vijf uur. En dan zou er geen geld zijn om ervoor te zorgen dat hun kinderen op een kwalitatieve manier worden opgevangen. Het is een kwestie van goede afspraken. Dit mag niet botsen op het antwoord: "Spijtig, maar het zijn moeilijke tijden."

Als je praat over geld, praat je ook over kwaliteit. Het is moeilijk om te definiëren wat een goede buitenschoolse opvang is. Er is niet iets als een standaardchecklist, waarbij wordt gedefinieerd dat je een goede buitenschoolse opvang bent als je voldoet aan bepaalde kwaliteitsvoorwaarden.

Anderzijds zijn er wel een aantal factoren die we niet moeten ontkennen. Het aantal kinderen per verzorger is een belangrijke factor in de kwaliteit. Het bepalen van de kindratio zal moeilijk zijn. Het feit dat het een element is in de kwaliteit, mogen we niet ontkennen. Als we aan de gemeenten die opdracht geven, is

het belangrijk dat we een aantal kwaliteitskaders geven en de kindratio zal er een van zijn.

We hebben verschillende experts in de commissie gehoord en we kunnen wellicht niet spreken van één vaste kindratio. Je kunt minder kleutertjes per verzorger opvangen dan twaalfjarigen bijvoorbeeld. Dat zal dus variëren. Ook het type activiteit doet ertoe. In functie van welk type van activiteit je doet, heb je meer of minder begeleiders per kind nodig. Er zal dus een zekere ruimte en flexibiliteit op die norm moeten zitten, maar er helemaal geen norm op plakken, is wellicht vragen om een kwaliteitsverlaging. Mijn volgende vraag is dus: hoe kijkt u naar de kindratio? Wat lijkt u een aanvaardbare kindratio om in het decreet in te schrijven? Kunt u daarbij verschillen maken in functie van de leeftijd en het type activiteiten?

Een ander element in de kwaliteit is het profiel van de medewerkers. Er is een heel grote diversiteit in het aanbod. Mensen werken met vrijwilligers, met gespecialiseerde orthopedagogen enzovoort. Je hebt een heel divers aanbod van mensen die daarin meewerken, met elk hun eigen kracht. Hoe ze met die kinderen omgaan doet ertoe. Daarbij is de persoonlijke capaciteit van belang. Dat ga je niet per se in diploma's meten, wel in een aantal vaardigheden. Hoe gaan we die vaardigheden benoemen en omschrijven en erover waken dat ze er zijn? Anderzijds, wanneer bijvoorbeeld in een bepaalde gemeente met PWA-statuten (plaatselijk werkgelegenheidsagentschap) wordt gewerkt, moet er voldoende omkadering zijn om dat op een goede manier te doen. Hoe gaat u het profiel van de medewerkers omschrijven zodat er kwaliteit in zit, zonder dat we naar een automatisch diploma-fetisjisme gaan? Daar zit een grijze zone. Ik denk dat we wel diploma's moeten erkennen, maar ook competenties en kwaliteiten benoemen en erkennen. Minister, hoe wilt u dat vormgeven?

Kwaliteit betekent dat ieder kind zijn plek heeft. Dat is gemakkelijker gezegd dan gedaan. Dat betekent dat kinderen in armoede evenveel toegang moeten hebben en dat het voor hen ook een warm thuis moet zijn, misschien voor hen zelfs nog meer dan voor gelijk wie anders. Die nestfunctie moet zeker voor kinderen in armoede toegankelijk zijn en ook de webfunctie moet voor die kinderen toegankelijk zijn. Dat doe je niet door gewoon in het decreet te schrijven dat het voor iedereen open is. Je moet absoluut begeleidende maatregelen en omkadering inschrijven om ervoor te zorgen dat niemand uit de boot valt, zoals in een aantal andere domeinen de kansarmen systematisch uit de boot vallen voor de meest kwaliteitsvolle aspecten. Hoe ziet u dat? Hoe gaat u daarmee om?

Hetzelfde geldt voor kinderen met een handicap. Een aantal kinderen hebben een beperking. Het is logisch en het is een goede zaak dat die kinderen in de mate van het mogelijke in het reguliere onderwijs en de reguliere buitenschoolse kinderopvang een plek vinden. Er is geen reden om kinderen met een beperking in een apart circuit op te vangen, tenzij er absoluut nood aan is. Dat betekent ook wel dat de buitenschoolse opvanginitiatieven de handvatten, de contouren en de middelen moeten krijgen om dat waar te maken. Dat gaan we niet bereiken door in het decreet te schrijven 'ook kinderen met een handicap zijn welkom in de buitenschoolse opvang'. We zullen moeten zien welke contouren, begeleiding en expertise er nodig zijn om ervoor te zorgen dat kinderen met een beperking evenzeer een plek vinden in die buitenschoolse activiteiten.

Dat is in grote lijnen een eerste reeks van vragen die ik wil stellen. Ik wil me bewust bij die vragen houden omdat ik ervan uitga dat een conceptnota dient om een debat te lanceren. We hebben heel wat sprekers gehoord. Ik wil vooral horen hoe u daarnaar kijkt, dan kunnen we daarna verder in dialoog gaan. Ik wil er niet van uitgaan dat u niet bereid bent er dingen in aan te passen en dat een conceptnota een eindpunt is. Integendeel, het is een beginpunt. Ik hoop dat u op deze

hoofdpijnen ondertussen een aantal antwoorden hebt die ons kunnen geruiststellen dat het nieuwe decreet een stap vooruit zal zijn.

Over de middagopvang was er het debat of we dat niet los hiervan moeten bekijken of niet. Het is immers praktisch soms moeilijk te organiseren. We horen de scholen zeggen dat ze niet aan de leerkrachten kunnen vragen om ook nog eens tijdens de middag door te werken. Zij hebben ook recht op een pauze. Anderzijds is middagopvang in de buitenschoolse initiatieven moeilijk te organiseren. Daar moeten we een keuze maken: vragen we dat aan scholen en gaan we daar vanuit Onderwijs een extra kader tegenover zetten, of vragen we het aan de buitenschoolse opvanginitiatieven en hoe maken we het praktisch waar om dat uur of dat anderhalf uur tijdens de middag kwaliteitsvol aan te bieden? Vaak zie je nu in scholen dat een persoon staat bij vijftig of honderd kinderen. Dat kun je moeilijk buitenschoolse opvang noemen. Het is misschien niet juist om het op die manier in het decreet te zetten.

We hebben nu een aantal officiële IBO's en heel veel initiatieven die geen IBO zijn. IBO's hebben een betere omkadering en kunnen daardoor vaak heel goede kwaliteit afleveren. Hoe ziet u de evolutie tussen de verschillende modellen? Het ene uiterste is dat alles naar de IBO-structuur moet, maar ik denk dat het financieel onhaalbaar is om in heel Vlaanderen alle buitenschoolse activiteiten in IBO-structuren te steken. Anderzijds is het een model dat heel veel krachten heeft en het zou jammer zijn om het om budgettaire redenen overboord te gooien. Hoe ziet u het speelveld in heel zijn diversiteit die er momenteel is?

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Het is belangrijk dat we tot een evenwichtig systeem komen voor de uitoefening van de rol van regisseur en actor, zowel voor de openbare besturen als voor de private partners die die regisseursrol zouden opnemen. Het eigen karakter van alle sectoren die nu werken met vrijwilligers moeten we vrijwaren. Dat moet ook zijn weerklink vinden in de eisen die we stellen aan wie participeert aan dat netwerk.

De scholen betrekken in het netwerk is zeer belangrijk omdat zij een belangrijke rol spelen in de opvang. We zullen zorgvuldig moeten afwegen wat allemaal wordt meegenomen in de discussie. Mevrouw Van den Brandt heeft al naar het middagtoezicht verwezen. We moeten zien dat we alles betaalbaar houden.

Ik denk dat het doel moet zijn gemeenten alle tools in handen te geven. Anderzijds moet Vlaanderen toch bijspringen wat expertise en bijzondere noden van kinderen met een handicap betreft. Het lijkt me belangrijk dat we gemeenten wel degelijk vertrouwen geven.

Er zijn wel een aantal knelpunten, en een aantal zaken blijven een beetje onderbelicht. Zo is er het vervoer, dat vaak toch een wezenlijk probleem vormt. Er is ook het delen van personeel door de verscheidene sectoren, en ook de vorming van het personeel. Vlaanderen moet goed in kaart brengen welke de belemmeringen voor samenwerking zijn als gevolg van die verschillende sectorregelgevingen. Ten slotte moeten de kosten goed in kaart worden gebracht. We moeten er ook over waken dat we geen beloftes doen of verwachtingen creëren die we niet kunnen waarmaken, wat alleen maar tot frustratie zou leiden.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, de conceptnota die is goedgekeurd door de regering, die is ingediend in het parlement en die ook is toegelicht in deze commissie, is weliswaar niet ontzettend uitgebreid, maar wel heel ambitieus. Ze betreft diverse sectoren bij de thematiek van de buitenschoolse

kinderopvang. Na alle hoorzittingen met die diverse sectoren hebben we toch ook wel kunnen concluderen dat het een enorme uitdaging zal vormen om daar een goed decretaal kader voor te maken. We willen immers natuurlijk enerzijds die regierol toebedelen aan de steden en gemeenten. Ik heb daar ook een heel groot draagvlak voor gevoeld, en we onderschrijven dat absoluut, maar dan krijg je natuurlijk de discussie, die hier vaak terugkomt, over een evenwicht dat moet worden gevonden: wat laten we volledig vrij en waar ga je toch een aantal normen opleggen, een aantal voorwaarden in het decretaal kader waaraan men moet voldoen? We hebben natuurlijk veel vertrouwen in die lokale besturen, maar we weten natuurlijk ook dat er tot op vandaag een enorme verscheidenheid bestaat. In de conceptnota staat ook dat we gaan voor een zorgzame transitie. Ik denk ook dat niemand tabula rasa wil maken met wat er vandaag bestaat.

In het algemeen onderschrijven we heel zeker de doelstellingen van de nota, namelijk dat die buitenschoolse kinderopvang ook bedoeld is om kinderen een leuke vrije tijd te geven, en heel veel kansen in die vrije tijd. Ze mogen niet worden beperkt door het feit dat papa of mama hen niet kan brengen en ze in de buitenschoolse kinderopvang moeten blijven. We menen dus dat de jeugd-, sport- en cultuursector en het deeltijds kunstonderwijs ter zake zeker ook een grote rol hebben.

Daarnaast is er de combinatie van werk en gezin. De flexibiliteit die van veel ouders wordt gevraagd op het werk, maakt dat de druk op die buitenschoolse kinderopvang qua uren natuurlijk ook steeds groter wordt. Daarmee kom ik tot de volgende bekommernis. Er is een groot verschil qua buitenschoolse kinderopvang die kinderen nodig hebben. Onzes inziens is er een heel groot verschil qua manier van aanpakken naargelang ze maar twintig minuten of een halfuurtje op school moeten zijn vooraleer de school begint, of ze van half vier tot zeven uur blijven en dan pas kunnen worden opgehaald. Diverse sprekers hebben dat ook bevestigd. Dat vraagt misschien wel andere kwaliteitsnormen, een andere personeelsbezetting en dergelijke meer. We moeten daar dus toch wel heel goed over durven na te denken.

Onze fractie wil zeker ook de rol onderschrijven die buitenschoolse kinderopvang heeft als het gaat over kwetsbare kinderen. Vaak doet men alsof kinderen uit kwetsbare gezinnen gezien de combinatie werk-gezin het minst nood hebben aan kinderopvang, maar we weten allemaal dat kinderopvang voor kwetsbare kinderen net een heel belangrijk gegeven is. Dat is ook nog bevestigd in de hele discussie over het groeipakket met betrekking tot de nieuwe gezinsbijslagen. Dan gaat het niet alleen over de voorschoolse opvang. Het kan ook gaan over de buitenschoolse opvang. Ik denk dan bijvoorbeeld ook aan huiswerkbegeleiding. We hebben hier ook duidelijk gehoord, ook bijvoorbeeld van het Netwerk tegen Armoede, dat zeker voorzien in bepaalde plaatsen of in een sociaal tarief voor kwetsbare kinderen, niet voldoende is om die kwetsbare kinderen ook daadwerkelijk in die buitenschoolse opvang te krijgen. Daar zijn ook andere positieve maatregelen voor nodig, met buurten en verenigingen die daaraan werken, met OCMW's en dergelijke meer, opdat die mensen, die kinderen daar echt op een goede manier toe worden gemotiveerd.

Ik had het net over de toegankelijkheid voor kwetsbare mensen, maar betaalbaarheid is natuurlijk ook een element. We zien dat er vandaag een heel grote verscheidenheid is binnen de buitenschoolse opvang, tussen diverse gemeenten, al dan niet met sociale voordelen, wat ook een thematiek is die we onder ogen zullen moeten zien, maar ook bijvoorbeeld tussen de IBO's, en dan is er de buitenschoolse kinderopvang op school. Ik vraag me toch ook wel af hoe we dat op elkaar zullen afstemmen. Men kan er immers niet omheen – en ik zie dat ook bij ons in de praktijk – dat sommige ouders voor iets kiezen omdat dat hun het minst kost en niet omdat het het meest kwaliteitsvolle of geschikte is voor hun kind.

Inclusieve buitenschoolse opvang moet elementair deel uitmaken van een nieuw decreet. Gemeenten moeten aangezet of verplicht worden om daarover na te denken en er een aanbod voor uit te werken, zeker in het kader van het M-decreet. We vinden het normaal dat kinderen met een beperking schoollopen in het gewoon onderwijs. Er moeten dan ook de nodige voorzieningen zijn om hen in de buitenschoolse opvang op te vangen.

De regierol van de gemeenten is al ter sprake gekomen. Als we de steden en gemeenten een regierol geven, dan betekent dit dat ze de organisatie voor een stuk mee gaan leiden. Dat zou natuurlijk ook kunnen worden uitbesteed. Intergemeentelijk wordt ook vermeld. Hoelang zien we de transitieperiode? We hebben een heel begrijpelijke oproep gehoord van de IBO's om toch zekerheid te hebben omtrent hun tewerkstelling. Hoe zullen we dat doen? Hoe zullen we de overdracht van de financiële middelen organiseren? We kunnen zeggen dat we de financiële middelen overdragen aan de gemeenten en hen bepaalde verplichtingen opleggen om die zorgzame transitie waar te maken. We zouden natuurlijk ook kunnen zeggen dat de middelen gedurende een overgangsperiode vanuit Vlaanderen gegarandeerd worden. Als ze worden overgedragen aan de gemeenten, dan rijst de vraag op welke manier dit zal gebeuren. Zal dit gebeuren in functie van het profiel van de gemeente of in functie van wat er vandaag is? In dat laatste geval doet zich het probleem voor dat wat er vandaag is, niet heel mooi gespreid is over heel Vlaanderen.

Het jeugdwerk is met de inkanteling van de subsidies in het Gemeentefonds een beetje bevreesd dat gemeenten en steden wel eens als voorwaarde zouden kunnen opleggen dat men moet participeren aan de buitenschoolse kinderopvang. Ik denk niet dat dit verstandig zou zijn. Ik zie het ook niet als een enorm reëel gevaar, maar we hebben die bezorgdheid hier wel gehoord. Als we naar samenwerkingsverbanden moeten gaan, dan moeten we ervoor zorgen dat bepaalde partners daar bijna verplicht deel van uitmaken en dat bepaalde partners erbij betrokken kunnen worden.

De multifunctionele invulling van schoolgebouwen is in de commissie Onderwijs al meermaals ter sprake gekomen. Het staat ook in de conceptnota van minister Crevits. De vraag is of het alleen bij schoolgebouwen blijft. Zullen we ook kijken naar de multifunctionaliteit van andere gebouwen van steden en gemeenten?

Met betrekking tot de afstemming van normeringen, zullen we goed in kaart moeten brengen welke verschillen er bestaan en welke beletselen er zijn om de buitenschoolse kinderopvang te organiseren, bijvoorbeeld binnen de schoolmuren. Hoe we de statuten van personeelsleden kunnen afstemmen, is geen eenvoudige kwestie. Ik ben er persoonlijk echt van overtuigd dat als we de buitenschoolse kinderopvang globaler organiseren met de gemeentes in een regierol en als we de statuten kunnen afstemmen, dat voor heel wat medewerkers, vaak kwetsbare medewerkers, meer kansen kan bieden. Nu hebben ze niet zulke heel goede werkuren: 's morgens en 's avonds anderhalf uur. Als de inschakeling zou kunnen worden gemaakt binnen de scholen – maar dan komt de vraag naar diploma's –, dan kan dit een meerwaarde bieden voor alle partijen: de scholen, de buitenschoolse opvang, de medewerkers en de kinderen omdat ze dan overal dezelfde bekende mensen om zich heen hebben. Het vormt wel een grote uitdaging op het vlak van afstemming van statuten.

Het middagtoezicht moet ook specifiek worden bekeken. We denken daar vaak niet aan, maar het heeft toch ook uitdagingen die we hier of in regelgeving met betrekking tot het onderwijs kunnen regelen.

Het zou goed zijn als we een verankering zouden maken van de manier waarop kinderen en ouders hun stem kunnen laten horen via een bepaalde participatie

aan de buitenschoolse kinderopvang. Vandaag bestaat dat nog niet op veel plaatsen. We hebben goede voorbeelden gehoord, maar het zou mooi zijn als we ook dit decretaal zouden kunnen verankeren.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Lies Jans (N-VA): Het zal u niet verwonderen dat ook wij de conceptnota steunen. Op de hoorzittingen hebben we wel vaak gehoord dat de nota te vaag is en nog te veel openlaat. We hebben tijdens de hoorzittingen alle beleidsdomeinen besproken en gehoord. Ik begrijp die bekommernis, maar zie het ook als een opportuniteit want het biedt de kans om de knelpunten in de praktijk mee in ogenschouw te nemen en te zoeken naar oplossingen. Ik vind het belangrijk dat de conceptnota duidelijk aangeeft waar we naartoe willen, namelijk opvang en vrije tijd verbinden en ervoor zorgen dat elk kind er op een gemakkelijke manier toegang toe kan hebben. Het belangrijkste is dat kinderen plezier hebben.

Dit moet de belangrijkste doelstelling zijn, zowel in de opvang als in de vrije tijd. We moeten de kinderen de kansen geven om het plezier te hebben waarop ze recht hebben.

Dat is geen gemakkelijke opdracht en daarvoor hebben we een kader nodig. Hoe ver gaan we met die normering en decreetgeving? Men kan die zo minimaal mogelijk houden of zelfs helemaal niets normeren, maar dan bestaat de kans op ontsporingen. Iedereen is er dan ook wel van overtuigd dat een basisnormering moet worden uitgewerkt. Zelf pleit ik ervoor die zo 'basis' mogelijk te houden, en niet te vervallen in 'reglementitis', wat nu vaak het geval is bij de voorschoolse opvang. Er wordt immers geregeld opgemerkt dat men op dat vlak te veel regelt.

De buitenschoolse opvang moet dan ook grondig onder de loep worden genomen en er moet een vereenvoudigd systeem ontstaan, waarin zowel de opvang als de vrije tijd worden opgenomen. We weten inmiddels dat de sector van de vrije tijd niet gewend is met regels om te gaan. Daar verloopt alles vrij soepel. Die meerwaarde moeten we meenemen.

Opvang en vrije tijd vormen een belangrijk onderdeel van de dagelijkse werking. De meeste ouders gaan immers allebei werken en moeten arbeid en gezin combineren. Bijgevolg moeten opvang en vrije tijd daar zo goed mogelijk op afgestemd zijn. Een ouder die tot 17 of 18 uur werkt, slaagt er immers niet in zijn kinderen, die om 15 uur uit school komen, om 16 uur naar de muziekschool te brengen. De ministers Crevits en Weyts werken momenteel een conceptnota leerlingenvervoer uit, maar dat leerlingenvervoer moet ook in dit geheel worden opgenomen.

Ik vraag me af of we een andere definitie moeten vastleggen voor opvang en vrije tijd. Tussen beide bestaan immers grote verschillen. Ik meen dat ook collega Schryvers van oordeel is dat niet alles onder één noemer vast te leggen is.

Ik ken uw visie niet, minister. Moeten we werken met een soort clusters, zoals sporadische en structurele opvang, evenals kortdurende en langdurige opvang? Ik vrees dat het moeilijk zal zijn alle normering onder opvang en vrije tijd te laten vallen. Ik had dan ook graag uw mening gekend.

In de conceptnota komt duidelijk het belang tot uiting van beleidsdomeinoverschrijdend werken: onderwijs, cultuur, sport, vrije tijd, welzijn,... Uit de hoorzitting blijkt dat op dit vlak nog heel wat werk aan de winkel is, zowel Vlaams als lokaal. Op lokaal niveau gaat het iets vlotter. Op Vlaams niveau daarentegen wordt nog te veel vanuit hokjes en vanuit het eigen kader gedacht. Er is dus nog heel wat werk om die schotten weg te werken. Wat mij betreft, bent u de trekker. Ik ben dus benieuwd welke stappen u wilt zetten om de verschillende beleidsdomeinen dichter bij elkaar te brengen.

Kwaliteit waarborgen voor alle spelers en alle partijen is het intrappen van een open deur. Iedereen is voorstander van het aanbieden van kwaliteit, maar hoe dit in de praktijk moet worden genormeerd, vormt voor mij nog een grote vraag. Ik geef het voorbeeld van het aantal begeleiders. Sommigen gaan uit van 6 tot 28 kinderen per begeleider. Hoe staat u daartegenover, minister? Zijn er al ideeën uitgewerkt of moet alles nog worden onderzocht?

Dit is nochtans belangrijk, want zeker de sector van de vrije tijd beschouwt normering eerder als een belemmering. Leden van de speelpleinwerking bijvoorbeeld zijn van oordeel dat een goede monitor met de juiste capaciteiten belangrijker is dan een bepaald aantal kinderen per monitor.

Ook met betrekking tot de regierol is het uitgangspunt van de conceptnota duidelijk. Die gaat naar de lokale besturen. Onterecht leeft de vrees dat de rol van regisseur en actor in dat geval te veel zal worden vermengd en dat een lokaal bestuur te veel aandacht zal besteden aan eigen initiatieven en te weinig aan andere, waarmee ik het heel erg negatief uitdruk. Als die vrees bestaat, moeten we daaraan aandacht besteden en ligt de oplossing erin de taken van regisseur en actor strikt te omschrijven en te scheiden en dat Vlaanderen eventueel zelf oplegt dat voor de lokale besturen die de rol van actor op zich nemen, een aparte structuur moet worden gecreëerd. Met deze bekommernis van de sector moeten we absoluut rekening houden.

Wat het personeel betreft, is het voor mij vrij onduidelijk. Er zijn zoveel statuten en manieren van personeelswerking. Als het voor mij onduidelijk is, betekent dit dat het toch wel een kluwen is dat we moeten ontwarren. Ik wens er evenwel meteen de nadruk op te leggen dat er in de sector van de vrije tijd veel vrijwilligers zijn en dat we dus niet alles onder personeelsstatuten mogen stoppen. We moeten aandacht besteden aan die vrijwilligers en hen hun rol laten spelen. Zij doen dat nu al. Dat systeem mag zeker niet door nieuwe reglementjes onder druk komen te staan.

Zowel de sociale toegankelijkheid als de toegankelijkheid voor kinderen met een beperking zullen de lokale besturen zeker uitbouwen. Bij de opvang en vrije tijd moet naar sociale correcties worden gekeken voor de kinderen die het nodig hebben. Voor mij is nog veel belangrijker dat door op lokaal niveau meer te gaan samenwerken op de verschillende domeinen met het OCMW, men veel meer aandacht kan besteden aan kinderen die het nodig hebben en men alle drempels op lokaal niveau kan wegnemen om naar die opvang en vrije tijd te gaan. Dat is voor mij niet altijd de financiële drempel: er zijn nog vele andere drempels die zeker op lokaal niveau kunnen worden opgelost.

Mijn laatste punt is de financiering. Dat is het meest heikele punt. Daar is veel aandacht aan besteed in de hoorzittingen. Je moet daar twee delen in onderscheiden. Het eerste deel zijn de subsidiestromen die er nu al bestaan tussen het Vlaamse niveau, ook soms nog het provinciale niveau, en de lokale besturen rond cultuur, sport en vrije tijd. Is er een zicht op de omvang en de juiste subsidiestromen die er op dit moment bestaan? Dat is belangrijk voor de toekomst. Als we naar de mensen van de hoorzitting luisteren, willen zij duidelijk het gevoel hebben dat er niets verloren gaat van wat nu aan financiering naar die initiatieven gaat, dus dat de pot behouden blijft, en als het kan nog vergroot zou worden, maar dat kan niet altijd. Het is zeer belangrijk dat we de bestaande subsidiestromen in kaart brengen zodat we daar een zicht op krijgen om duidelijkheid te kunnen geven aan alle spelers op het veld.

Een tweede element van de financiering is de vrees die leeft dat lokale besturen minder geld zouden gaan uitgeven aan opvang en vrije tijd omdat ze het geld zelf in handen gaan krijgen en zelf kunnen spenderen. Minister, het standpunt van mij

en mijn partij is dat we daar het verhaal van de lokale autonomie moeten respecteren en moeten vertrouwen geven door te zeggen dat lokale besturen op basis van samenwerking met alle actoren binnen een lokaal overleg opvang en vrije tijd, op een doordachte manier samen naar het verdelen van de middelen kunnen gaan. We moeten daar zeker niet weigerachtig of angstig tegenover staan.

Minister, mijn algemene conclusie van de algemene bespreking is dat er nog heel wat vragen en concrete knelpunten zijn die ook uit de hoorzittingen naar voren zijn gekomen. Zeker over de grote lijnen moet er op korte termijn duidelijkheid komen. De timing is immers belangrijk: in 2018 zijn er weer lokale verkiezingen. De lokale besturen zouden zo snel mogelijk aan de slag willen gaan met het verhaal van opvang en vrije tijd. Wat de timing betreft, moeten we op een doordachte manier maar wel een snelle manier verder werken.

Bart Van Malderen (sp.a): Ik wil namens mijn fractie een paar woorden in algemene zin uitspreken. Minister, wat de hoofdlijnen betreft heb ik twee punten. In het debat is al heel veel ingebracht. In de conceptnota en in de opmerkingen die gekomen zijn in de verschillende hoorzittingen, vind ik heel wat elementen terug die ik ook vind in de conceptnota die onze collega Caroline Gennez in de commissie Onderwijs heeft ingediend. Als ik het een beetje samenvat, wellicht oneer doende aan haar werkstuk, dan komt het erop neer dat we barrières, schotten en muren moeten slopen, niet alleen tussen de school en de buitenwereld maar ook een stukje tussen school, crèche en sociaal-culturele initiatieven, zoals de sportclub, de jeugdclub, speelpleinwerking enzovoort. Dat gaat in op personeelsstatuut en dergelijke. Vandaag staan daar heel vaak straffe barrières tussen.

We zouden de middelen veel efficiënter en veel leuker kunnen besteden mochten we erin slagen om letterlijk over het muurtje te kijken of het muurtje gewoon weg te nemen.

Ik wil u attent maken op het feit dat we deze nota niet bespreken in een academisch vacuüm. We zitten in een samenleving waar van mensen almaar meer wordt gevraagd. Laat ons wel wezen: daar zijn limieten aan. Almaar meer mensen ervaren die limieten. Het is met grote bezorgdheid dat we kijken naar wat bijvoorbeeld ook op het federale niveau gebeurt rond flexibiliteit, uurroosters die veel korter bekendgemaakt worden, de vraag om langer te werken en de 38 urenweek die flexibeler wordt ingevuld, als ze al bij 38 uur zou blijven. Het maakt er het plaatje voor gezinnen niet gemakkelijker op omdat het veel minder voorstelbaar wordt. Het zal de vraag naar een mozaïek van maatregelen die toelaat om die nood aan buitenschoolse opvang te realiseren, alleen maar groter maken, maar vooral ook moeilijker en onvoorspelbaarder. We maken ons daar grote zorgen bij.

Ik ben iets specifiek met betrekking tot de hoorzittingen. We hebben heel veel mensen gehoord. Toch lijkt het me mogelijk, zonder de pretentie van volledigheid te hebben, om er een aantal lijnen in te zien. Je ziet zaken heel vaak terugkomen, soms in andere toonaarden, variaties op een thema. Collega's hebben reeds gewezen op het debat rond de regierol van de gemeenten. Iedereen onderschrijft die regierol. Dan moeten we die gemeenten ook wel de middelen geven om dat te doen. Ik wil vanuit onze fractie stellig naar voren brengen dat die gemeenten ook een actorrol moeten kunnen blijven opnemen. Niemand heeft gezegd dat dat niet mag, maar er waren er wel die de grote bekommernis hebben dat de gemeenten op terreinen zouden komen die niet goed zouden zijn. Ik denk eerlijk gezegd dat dat een vrij theoretische benadering is, want we zitten vandaag nog altijd met tekorten op heel wat domeinen en sommige van die domeinen zijn volgens mij eenvoudigweg niet te 'vermarkten', zelfs niet door de social profit. Je zult daarvoor een overheidsinitiatief nodig blijven hebben. We willen die bekommernis zeker naar voren brengen.

Een volgende reeks opmerkingen die we gehoord hebben, gaat over de nood aan een degelijke overgangsfase en over de noodzaak aan coördinatie. We verwachten wel dat op het lokale vlak als het ware een mozaïek van aanbod wordt gelegd, die toelaat dat men in functie van de noden van een kind en een gezin en van de periode in het jaar en dergelijke meer, een gevarieerd, dekkend aanbod heeft. Dat neemt natuurlijk niet weg dat die verschillende aspecten van die mozaïek onderhevig zijn aan financiering, subsidiëring en voorwaarden, die niet altijd even goed op elkaar afgestemd zijn. Daar zal een grote afstemming nodig zijn, niet alleen op het niveau van de regisseur van de gemeente, maar ook van degene die op het hogere niveau doelstellingen en criteria vastlegt en in financiering voorziet.

Ik wil erop wijzen dat een dergelijk model limieten heeft. Iemand heeft al gezegd dat het vooral belangrijk is dat kinderen plezier hebben. Ik wil hier heel specifiek de bekommernis van de Jeugdraad naar voren brengen, die hierop neerkomt: laat jeugdwerk vooral jeugdwerk zijn en blijven. Het is nogal specifiek dat je ook daar met jongeren te maken hebt. Als we denken dat we een aantal taken van ons kunnen afschuiven richting jeugdwerk, dan vrees ik dat dat nefast is voor de beleving van jongeren en begeleiders. Dat is niet van aard om het enthousiasme daar te vergroten, laat staan dat het garanties zou kunnen geven dat we in de toekomst die kwaliteitsvolle jeugdwerking zullen hebben die we vandaag hebben.

De aandacht voor het evenwicht tussen kwaliteit bewaken en vervallen in regulitis, in regeltjes omwille van de regel, is in heel wat betogen naar voren gekomen. Ik sluit me daarbij aan. We willen allemaal kwaliteit bewaken maar in een aantal sectoren proberen we misschien nog net iets te veel met de rolmeter kwaliteit af te dwingen, daar waar er andere criteria voorhanden zijn die gemakkelijker toepasbaar zijn en gemakkelijker op het terrein kunnen worden gerealiseerd.

Dan is er de grote bekommernis rond toegankelijkheid. Dat heeft vele aspecten. Collega's hebben reeds gewezen op de zorg voor personen met een handicap en de impact van het M-decreet. Ik wil zeker de positie van mensen in armoede onder de aandacht brengen. Nogal wat sprekers hebben gewezen op het risico dat bestaat dat, als je voorrang geeft aan ouders die werken, een aantal anderen uit de boot vallen en daarmee hun opstap naar de arbeidsmarkt een stuk gehypothekeerd zien, en dat de kinderen een stuk de ervaring wordt ontzegd van een buitenschoolse opvang, waarvan wetenschappelijk onderwijs bewijst dat het zeer gunstig is voor de ontwikkeling van die kinderen. Daar zullen we over moeten waken.

Ik heb één grote vraag aan u, minister, en dat is eenvoudigweg: wat nu? De logica is dat na een conceptnota een decreet volgt. Ik zou graag willen weten wat uw timing is. Ik zou graag willen weten wat u meegenomen hebt uit die hoorzittingen. Alle fracties hebben hun bekommernissen en aandachtspunten naar voren gebracht. Ik merk daar een vrij grote overeenstemming in. Mij interesseert vandaag vooral waar u mee aan de slag zult gaan. Ik kijk dan ook uit naar uw antwoord.

De voorzitter: Nu worden de drie vragen om uitleg gesteld.

De heer Bertels heeft het woord.

Jan Bertels (sp.a): Voorzitter, minister, mijn vraag dateert al van februari. Dat is niet zo erg. Ze past in het kader van de praktische toepassing van de krachtlijnen van de conceptnota, die ondertussen besproken is.

Ik weet dat de Vlaamse Regering op 13 mei een besluit heeft genomen naar aanleiding van de overheveling van de subsidies van de gesubsidieerde contractuelen (gesco's) en het Fonds voor Collectieve Uitrustingen en Diensten (FCUD) van de Rijksdienst voor Kinderbijslag voor Werknemers naar Kind en Gezin. Daar zitten ook goede maatregelen in. Zeker positief is dat 100 procent loonpremie wat

betreft de gesco's en de 100 procent RSZ-vermindering voor die gesco's toegerekend blijven aan de organisatoren van buitenschoolse opvang.

Maar er zijn toch wat onduidelijkheden met betrekking tot de voorwaarden die moeten worden vervuld voor het behoud van die volledige subsidie. Buiten de algemene voorwaarde van het behoud van het aantal voltijds equivalenten (vte's) in de buitenschoolse opvang, zijn er vragen wat betreft de modaliteiten. In dat kader is er deze vraag van eerder dit jaar, maar deze vraag heeft nog altijd dezelfde pertinentie.

Minister, u weet beter dan ik dat het enkele jaren geleden mogelijk werd voor buitenschoolse kinderopvanginitiatieven om schoolgebouwen als locatie te nemen voor hun activiteiten. We hebben het daarnet nog even over gehad als zijnde een te volgen piste voor multifunctioneel gebruik van gebouwen. De relevante richtlijnen van Kind en Gezin stelden immers dat het opvanginitiatief tijdens de uren van de opvang over ten minste twee ruimten moest beschikken die exclusief gebruikt werden voor de opvang. Dat er op andere tijdstippen zou worden lesgegeven, gespeeld zou worden of gegeten worden, was met andere woorden niet relevant, zolang er maar geen interferentie was met de opvang.

Sommige actoren inzake buitenschoolse kinderopvang breiden nu kortdurige opvang in scholen uit, veelal op vraag van de lokale besturen, die mee een regierol moeten spelen, zoals al gezegd, en dan voornamelijk in het kader van een samenwerking met basisscholen. Ze verzekeren op die manier mede een kwaliteitsvolle kortdurende opvang.

In het begin van het jaar, maar ook nu nog, zijn er vanuit de sector echter enkele verontrustende signalen gekomen, namelijk dat Kind en Gezin die uitbreiding van die kortdurende opvang in de basisscholen zou kunnen bemoeilijken, dat het moeilijker zou kunnen worden voor IBO's om hun activiteiten te organiseren in scholen, niet het minst omdat het onmogelijk zou blijven – want dat is een voorwaarde die nu ook al bestaat – om geregulariseerde gesco's tewerk te stellen in een niet-erkende opvanglocatie, zoals een schoolgebouw. Minister, u weet dat die gesco's ondertussen zijn geregulariseerd. Dat zijn eigenlijk gewone contractuelen geworden. Het behoud van dat verbod lijkt contradictorisch, aangezien u en minister Crevits net lijken in te zetten op de polyvalente functie van schoolgebouwen, en u daar zelf in uw beleidsnota ook sterk in meegaat, wat onzes inziens terecht is. Collega Van Malderen heeft er al naar verwezen: wij steunen het concept van de brede school.

Indien dat niet wordt aangepast, zou dat initiatieven voor buitenschoolse kinderopvang die hebben uitgebreid, het mes op de keel zetten en hen dwingen te kiezen tussen hun personeel en de werklocatie, namelijk de school.

– Katrien Schryvers treedt als voorzitter op.

Minister, om alle ongerustheid op het terrein weg te nemen, had ik u graag de volgende vragen gesteld. Bent u van mening dat het mogelijk moet zijn om kwaliteitsvolle kortdurende opvang in scholen te organiseren en is de vandaag geldende regelgeving een afdoende kader daarvoor? Kunt u bevestigen dat men geregulariseerde gesco's, die sinds 1 januari 2016 dus gewone contractuelen zijn geworden, kan blijven inzetten op dezelfde manier als gewone contractuelen, dus ook in de kwaliteitsvolle kortdurende opvang in schoolgebouwen van basisscholen? Dat zijn immers mensen met heel veel kwaliteiten en ervaring.

Ik neem aan dat er een aanpassing van de regelgeving in voorbereiding is. Daar is ook naar verwezen naar aanleiding van de bespreking van de nota. Als dat het geval is, wat is de finaliteit van die aanpassing? Kan dat sneller dan tegen 2017, zoals nu af en toe wordt aangekondigd door Kind en Gezin?

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Voorzitter, minister, vandaag kunnen IBO's die kinderen met een beperking opvangen, inderdaad een subsidie krijgen voor individuele inclusieve opvang. De invoering van het M-decreet maakt dat de opvang van kinderen met een beperking steeds meer tot de dagelijkse realiteit van de buitenschoolse kinderopvang gaat behoren. Kinderen met een beperking die het gewone onderwijs volgen, hebben na de schooluren immers vaak ook nood aan buitenschoolse opvang. In de praktijk is het niet evident voor ouders om die buitenschoolse opvang te vinden. Die is immers niet altijd gewapend voor een dergelijke opvang of houdt de boot gewoon af. Een te zware belasting voor het personeel en gedrag dat storend is voor de andere kinderen zijn argumenten die te pas en te onpas worden gebruikt.

Minister, uit uw antwoord op mijn schriftelijke vraag blijkt dat de mogelijkheid van de opvang van een kind met beperkingen door een IBO afhankelijk is van een aantal factoren, namelijk de geschiktheid en de inrichting van het gebouw, de draagkracht van het team en de samenstelling van de groep. U stelde toen dat het IBO samen met de ouders kan beslissen een proefperiode in te lassen, en dan op basis van de evaluatie te beslissen of de opvang kan worden voortgezet. Het IBO kan ook het advies van een extern expert inwinnen.

Minister, nu de nood aan buitenschoolse kinderopvang toeneemt als gevolg van het M-decreet, zult u het beleid van buitenschoolse opvang ten aanzien van kinderen met een beperking bijsturen? Wat bijvoorbeeld met de uitsluitingscriteria voor de opvang van kinderen met een beperking? Is er bij de buitenschoolse opvang vaak onvoldoende competentie aanwezig om om te gaan met kinderen met een beperking? Zult u via Kind en Gezin maatregelen nemen om die competenties bij het personeel te vergroten? Is het, gelet op de nieuwe situatie, niet wenselijk om het aantal weigeringen van opvang van kinderen met een beperking door IBO's te registreren, om een zicht te krijgen op de omvang van het probleem?

De voorzitter: Mevrouw Godderis heeft het woord.

Danielle Godderis-T'Jonck (N-VA): Voorzitter, minister, in augustus dit jaar wordt voor het eerst in ons land een rouwkamp voor kinderen, jongeren en jongvolwassenen georganiseerd, gecoördineerd door vzw Missing You, vzw Crejaksie en de jeugddienst van de Liberale Mutualiteit. Kinderen die werden getroffen door het verlies van een dierbare, kunnen er op een educatieve, maar toch speelse wijze leren omgaan met de diverse aspecten van hun rouw. Deze kinderen zullen worden omringd door enerzijds lotgenoten en anderzijds professionals en opgeleide vrijwilligers, waaronder therapeuten, consultants, jeugdleiding, een administratieve staf, een kookploeg en een EHBO-verantwoordelijke. Er wordt een veilige context geschapen, waar aan de hand van praatgroepen en creatieve workshops tijd en ruimte worden geboden om te kunnen rouwen.

Dit initiatief is mijns inziens het moment bij uitstek om het fenomeen van de rouw te bekijken en te evalueren hoe we er als maatschappij aan tegemoet kunnen komen. Het tijdperk waarin rouw in psychologische of psychiatrische kringen werd beschouwd als een stoornis of een weg te werken ziekte, lijkt achter de rug te zijn. Men erkent dat rouwarbeid een onoverkomelijk en vitaal proces is bij verlies, dat tevens niet eenduidig in tijd is afgebakend. Rouw kunnen we zien als de wijze waarop we het verdriet om een verloren geliefde verwerken. Het behoeft dus niet meteen een wegwerken, een pathologiseren of medicaliseren. We moeten er in eerste instantie naar luisteren. We moeten daar tijd en ruimte voor kunnen vrijmaken. We moeten het sociaal gaan dragen en het niet herleiden tot een discreet en verzwegen proces.

Minister, in de door u ingediende conceptnota worden enkele concrete doelstellingen gepostuleerd. Die vormen mogelijk de aanzet tot het vormen van een ankerpunt om

ritueel, symboliek en dialoog tijdens het rouwproces bij kinderen te garanderen en in goede banen te leiden. Ik vat deze punten samen. Ten eerste moeten opvang en vrije tijd garant staan voor de ontplooiingskansen van het kind, waarbij aandacht uitgaat naar kinderen met specifieke ondersteuningsbehoeftes. Ten tweede heeft men oog voor de persoonlijke ontplooiing van de ouders. Men gaat ervan uit dat opvoeding een gedeelde verantwoordelijkheid is: het kind moet worden omringd door een geïntegreerd netwerk. Het opvang- en vrijetijdsaanbod zou aldus een emotionele of sociale steun zijn.

Minister, welke mogelijkheden ziet u om innovatieve projecten zoals rouwkampen te ondersteunen en toegankelijk te maken? Wat moet men echter verstaan onder 'specifieke ondersteuningsbehoeftes'? Worden specifieke psychosociale elementen zoals verlies en een rouwproces geïncorporeerd binnen dit beleid? Hoe uitgebreid en gespecialiseerd is een 'geïntegreerd netwerk'? Zullen met andere woorden gespecialiseerde opvang, kampen of andere vrijetijdsinitiatieven toegespitst op psychologische fenomenen deel uitmaken van het aanbod?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Voorzitter, geachte leden, eerst en vooral wil ik toch een paar algemene reacties geven. Wat nu? Als die vraag wordt gesteld, wijs ik erop dat een belangrijk deel natuurlijk in handen van de commissie is. We hebben een conceptnota gemaakt. We hebben de adviezen ingewonnen van iedereen die daarover advies moest uitbrengen. De normale gang van zaken is dat we nu aan de hand van de uitgebrachte adviezen overgaan tot het maken van een decreettekst. Uiteraard zullen we, gelet op de beslissing van de commissie om hoorzittingen te houden over die conceptnota, ook rekening houden met wat hier in die hoorzittingen aan bod is gekomen. We zijn nog niet in de situatie dat we zeggen dat dit voor ons is afgeklopt, dat we weten hoe we ons ontwerp van decreet gaan maken, om de eenvoudige reden dat we wachten tot die werkzaamheden in deze commissie zijn afgerond. Deze commissie kan zeggen dat het hiermee gedaan is, of zeggen dat er nog een vervolg komt, of wat dan ook. Afhankelijk van uw beslissing beginnen wij aan het opstellen van een ontwerp van decreet, want we hebben wel de ambitie om dit decreetaal te gaan regelen.

De vele vragen die de diverse leden hebben aangebracht, stonden eigenlijk ook al in de conceptnota en waren, denk ik, ook al vaak in de adviezen aan bod gekomen. Veel van die zaken moeten we echter ook bekijken in de opeenvolging van stappen in onze besluitvorming. Ik geef een voorbeeld. Mevrouw Van den Brandt, u hebt me gevraagd wat ik vind van de kindratio voor een groep kinderen van een bepaalde leeftijd. We hebben op dit moment regelgeving die op dat vlak een aantal posities inneemt, maar het eerste dat in een volgende stap zal moeten gebeuren, is het maken van een ontwerp van decreet dat onder meer regelt – en dat is wél een belangrijke vraag – op welke manier er een evenwicht moet worden gevonden tussen kwaliteitsbewakende referentiekaders en een keizer-kosternormering. Dat zal dan decreetaal moeten worden geregeld, en daar binnenin zullen er dan wellicht uitvoeringsbesluiten en een aantal mechanismen moeten komen. Maar 'first things first'. Er zijn een aantal vragen die bij decreet moeten worden beantwoord. Dat moet een wettelijke basis krijgen door een stemming in dit parlement. Op basis daarvan zal dan met betrekking tot een aantal terechte bekommernissen en vragen meer specifiek moeten worden bekeken wat dat betekent voor de uitvoeringsbesluiten en de financieringsregels die daaruit moeten worden afgeleid.

Als ik het geheel overloop en ook de diverse uiteenzettingen in de hoorzittingen bekijk, dan denk ik dat in het algemeen het concept en de visie dat we naar een lokale bevoegdheid moeten gaan, waarbij de lokale overheid de regierol op zich neemt, op zich door de meeste, zo niet alle leden wordt onderschreven. Ik zal

echter ook luisteren naar uw reacties vandaag. Ik meen dat daar niet echt nog discussie over bestaat. Ik hoor ook zeer duidelijk dat er vanuit diverse hoeken zeer sterk wordt aangedrongen op het toch betrekken van de andere beleidsdomeinen bij de manier waarop dat wordt vormgegeven. Dan denk ik aan onderwijs, cultuur, jeugd, vrije tijd, sport. Die vertegenwoordigers hebben hier ook vaak gezegd dat ze uiteraard het concept verstaan, dat ze ook wel mee zijn, maar dat ze toch hopen dat er geen vertaling zonder consultatie gebeurt, dat ze hun eigenheid willen behouden, dat ze ook niet allemaal hetzelfde zijn, dat ze in dezen niet in hun eigenheid mogen worden getroffen.

Iedereen is het erover eens dat er tussen opvang en het vrijetijdsaanbod een verregaande samenwerking nodig is. Iedereen zegt ook wel, denk ik, dat dat lokaal moet worden geregeld. Iedereen bevestigt de regie van de lokale overheid. Iedereen pleit ook voor een regelluw kader, dat die samenwerking moet faciliteren en niet mag bemoeilijken.

En dan komen er natuurlijk een aantal bezorgdheden. Ik ga eerst in op de toegankelijkheid van het aanbod voor kansengroepen en kinderen met bijzondere noden. Ik denk dat niemand betwist dat we er in dat manoeuvre en in die bevoegdheidsoverdracht over moeten waken dat die inclusieve gedachte ook daadwerkelijk kan worden gerealiseerd. Dat betekent dat het ontwerp van decreet daaromtrent waarschijnlijk een aantal kaders naar voren zal moeten schuiven. Dat zal in dat ontwerp ook duidelijk een stuk van de missie moeten zijn. Ook daar zal het dan weer zaak zijn om te beslissen wat enerzijds normerend en imperatief moet worden gedaan, en welke de sancties zijn, of het handhavingsbeleid dat daaraan gekoppeld is, en wat anderzijds de ruimte is voor de eigen invulling ter plaatse. Dat zal in belangrijke mate ook moeten betekenen dat er op Vlaams niveau best practices, inhoudelijke ondersteuning, vorming enzovoort mogelijk moeten zijn om effectief met betrekking tot die dingen te kunnen werken. Dat lijkt me toch wel noodzakelijk flankerend.

Als daarbij dan naar het referentiekader wordt gekeken als belangrijk concept, dan zie je dat zich dat kristalliseert. Wat is de juiste techniciteit om dit decreetaal te positioneren, waarbij er evenwicht is tussen totale vrijblijvendheid en zeer gedetailleerde regelgeving? Dat is een van cruciale begrippen.

Het uitgangspunt is – en dat is in de hoorzittingen meermaals aan bod gekomen – artikel 31 van het Kinderrechtenverdrag. We moeten daarvan vertrekken. Het kader voor de opvang en de vrije tijd van kinderen zal uitvoering geven aan artikel 31 van het Kinderrechtenverdrag. Dat betekent “recht van het kind op rust en vrije tijd, op deelneming aan spel en recreatieve bezigheden passend bij de leeftijd van het kind, en op een vrije deelneming aan culturele en artistieke leven”. Als uitgangspunt van het decreet zal dit wezenlijk zijn. Alle andere ambities die we met het decreet hebben met betrekking tot de organisatie van de buitenschoolse opvang en vrije tijd, zullen een legistische verantwoording moeten vinden in het feit dat de overheid met dat decreet uitvoering geeft aan dit artikel 31.

Het referentiekader voor lokale samenwerking moet wat ons betreft geen normerende finaliteit hebben, maar een hulpmiddel zijn voor de lokale overheid en de opvang- en vrijetijdsactoren om te kunnen nadenken over de eigen werking en om kwaliteitsvolle invulling aan de samenwerking te kunnen geven. Het is mijn persoonlijke overtuiging dat we daarbij moeten vertrekken vanuit de gegeven regelgeving en de dingen die momenteel operationeel zijn. Het is een evolutief verhaal. We zullen niet bruusk alles op losse schroeven zetten want dat zou niet wenselijk zijn.

Uit de hoorzittingen is ook gebleken dat iedereen pleit voor een voldoende lange transitieperiode en voor grote zorgvuldigheid. Het is mijn aanvoelen dat de beschrijving van het referentiekader voor kwaliteit aansluiting moet vinden bij

bepaalde dingen die nu bestaan of verworven zijn. Die moeten worden hertaald naar de ambitie van een lokale grotere faciliteit om te kunnen samenwerken, af te stemmen en op elkaar in te spelen.

De zaken die in het referentiekader zeker op de voorgrond moeten komen, zijn, naast het uitklaren van de principes en de doelstellingen, het aspect veiligheid, het aspect toegankelijkheid voor alle kinderen en het belang van participatie van kinderen en jongeren. Wat de toegankelijkheid betreft, herhaal ik dat het decreet moet expliciteren dat ook kansengroepen – kinderen en jongeren in kansarmoedesituaties en met beperkingen – wel degelijk een plek moeten vinden in dat aanbod. De conceptnota is wat dat betreft wel duidelijk. De conceptnota stelt: "Ook in de buitenschoolse kinderopvang is een meer inclusieve werking vereist voor personen met een beperking, onder andere ten gevolge de inwerkingtreding en de opvolging van het M-decreet. Inclusie moet één van de centrale uitgangspunten zijn voor het realiseren van de doelstellingen. Het is immers belangrijk dat ook kinderen met extra noden een plekje kunnen vinden in de opvang dicht bij huis. Principes inzake inclusie die we ook hier wensen naar voren te schuiven zijn onder andere het verhogen van de toegankelijkheid, het streven naar volwaardige participatie ook in mogelijkheden opvang en vrije tijd, aandacht voor de zich ontwikkelende mogelijkheden van kinderen met een beperking, ..."

Mevrouw Saeys had specifieke vragen daarover, die ik nu zal beantwoorden. De thematiek van inclusie is vaak aan bod gekomen en zal zeker haar plaats moeten krijgen binnen het decreet. Er bestaan geen uitsluitingscriteria voor kinderen op het vlak van inclusieve opvang. De buitenschoolse opvang staat open voor alle kinderen, net zoals de kinderopvang voor baby's en peuters.

De opvang kan wel niet garanderen dat een kind met een beperking in alle omstandigheden kan worden opgevangen. Diverse factoren, waaronder de draagkracht van de opvang en mogelijkwijze grote inspanningen op het vlak van infrastructuur, kunnen hierbij een rol spelen. Opvang van kinderen met een beperking vindt plaats in nauw overleg met de ouders, die hun kind het beste kennen. Vanaf de eerste dag moet er worden gewerkt aan een vertrouwensrelatie met als centraal gegeven 'wat verwachten de ouders van de opvang?' en 'wat heeft de opvang te bieden?'. Ouders en opvang moeten dan ook regelmatig samen bekijken hoe de opvang loopt: wat gaat goed en wat gaat minder goed? Binnen deze context moeten opvang en/of ouders kunnen concluderen dat de opvang al dan niet een succes is en of er, in het belang van het kind, beslist moet worden om de opvang na een korte of langere periode te heroriënteren. Een opvang die inclusie in het hart draagt, zal op zo'n moment samen met de ouders op zoek gaan naar een meer geschikte oplossing.

Inclusieve opvang is geen nieuw gegeven en vertrekt vanuit een diversiteitsmodel. De focus ligt niet op de beperkingen, maar wel op de talenten en mogelijkheden van het kind. Dit is de houding die we van kinderbegeleiders verwachten. De competenties van kinderbegeleiders situeren zich voornamelijk op het pedagogische vlak. Het is hun taak ervoor te zorgen dat kinderen en hun ouders zich goed voelen in de opvang om wie ze zijn. In de opvang kunnen kinderen met een beperking zichzelf zijn en hoeven zij zich niet te bewijzen, zoals dat bijvoorbeeld op school vanuit pedagogisch oogpunt wel vaak het geval is. Net hierin zit de meerwaarde en kracht van inclusieve opvang.

Als er nood is aan achtergrondkennis om een bepaald kind beter te begrijpen, kunnen opvanglocaties voor handicapspecifieke ondersteuning een beroep doen op de rechtstreeks toegankelijke hulp, zoals multifunctionele centra, thuisbegeleidingsdiensten enzovoort. We horen onder andere via het begeleidingstraject met de centra voor inclusieve kinderopvang dat de opvang steeds vaker een beroep doet op deze kanalen. Kind en Gezin verwijst in dat kader op haar website naar

verschillende organisaties waar opvanglocaties terecht kunnen voor extra informatie, waaronder natuurlijk ook het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap. Er bestaat ook reeds een aanbod dat gericht is op sensibilisering en het versterken van competenties. De centra voor inclusieve kinderopvang vangen niet alleen zelf kinderen met specifieke zorgbehoeften op, ze voorzien ook in ondersteuning voor andere opvanglocaties. De zestien centra voor inclusieve kinderopvang die momenteel actief zijn in Vlaanderen, hebben elk een inclusiecoach in dienst, die opvanglocaties sensibiliseert voor inclusieve opvang en ondersteunt in de uitbouw van een inclusief opnamebeleid.

Ik verwijs ook naar de handleiding 'Inclusie van kinderen met specifieke zorgbehoeften' van het project 'Vernieuwing in de Basisvoorzieningen voor Jonge Kinderen' in Gent. Kind en Gezin verwijst in haar visie en beleid voor inclusieve opvang via haar website naar deze handleiding, die een basis biedt voor elkeen die werk wil maken van inclusieve opvang.

Een aparte registratie uitwerken voor het weigeren van opvang aan kinderen met een beperking staat een beetje haaks op de visie op inclusieve opvang, waarbij het kind en niet de beperking centraal staat. Een en ander zou dan betekenen dat we de opvang vragen alle weigeringen, met inbegrip van de motivatie, te registreren. Dit zou ook de administratieve lasten verhogen. Een kind de toegang tot de opvang weigeren enkel en alleen op basis van zijn of haar beperking, is in strijd met de regelgeving inzake discriminatie. Ouders die oordelen dat hun kind geweigerd werd louter vanwege zijn of haar beperking, kunnen zich richten naar het Interfederaal Gelijkekansencentrum, waar de klacht zal worden onderzocht en, indien relevant, ook zal worden geregistreerd.

We zullen in het decreet een kader moeten maken. Dat zal niet starten van scratch af en zal allicht geen specifieke zaken opnemen. Dat kan nog in een uitvoeringsbesluit worden opgenomen. Het moet het evenwicht houden tussen voldoende ruimte om de samenwerking lokaal mogelijk te maken en het garanderen van de kwaliteitsnormen.

Is het juridisch-technisch mogelijk om zo'n evenwicht te vinden? Wat mij betreft wel. Het is een kwestie van na te gaan hoe op het Vlaamse niveau een aantal competenties interdisciplinair kunnen worden gemaakt om eventueel advies te geven over of reflectie te maken op een lokale situatie. Er bestaan heel wat mechanismen om dat te doen, maar dat is de idee. Het concept moet niet alleen op kwaliteit in de enge betekenis van het woord inzetbaar zijn, maar ook op vlak van toegankelijkheid en veiligheid. Ook die thema's moeten worden opgenomen.

Het is cruciaal dat we de regelluwe een wettelijk kader proberen te geven. Als we spreken over het opvangaanbod, dan verwijzen we naar het aanbod georganiseerd vanuit Welzijn, met name initiatieven voor buitenschoolse opvang, zelfstandige buitenschoolse opvang, buitenschoolse opvang verbonden aan een erkend kinderdagverblijf enzovoort, en vanuit Onderwijs, met onder andere de opvang in scholen. Met het vrijetijdsaanbod vatten we zowel het jeugd-, sport- en cultuuraanbod als het deeltijds kunstonderwijs. Met de term 'opvang- en vrijetijdsaanbod' vatten we dus het lokale en het bovenlokale aanbod vanuit zowel private als openbare besturen.

Vrijetijdsorganisaties leveren een bijdrage aan de opvang zonder dat opvang en invulling van vrije tijd van schoolkinderen hun kerntaak is. Ze hebben daar een andere rol. Bedoeling is dat elke partner in het samenwerkingsverband zijn sterktes inzet binnen wat haalbaar en mogelijk is.

Er bestond over het samenwerkingsverband toch af en toe wat misverstand in de hoorzittingen. Dat is iets anders dan ieders aparte aanbod. Af en toe was er begripsverwarring.

De samenwerking moet resulteren in het realiseren van de doelstellingen op de drie niveaus, zoals ook in de conceptnota beschreven. Er moet een evenwicht zijn tussen het verbinden van het opvang- en vrijetijdsaanbod in functie van een leuke vrije tijd en ontwikkelingskansen voor kinderen. Er moet lokaal worden nagegaan wat de noden zijn van ouders inzake de economische, pedagogische en sociale functie van de kinderopvang. Het samenwerkingsverband zou dat evenwicht moeten bieden. Ik pleit er sterk voor dat het decreet vertrekt van het artikel 31 van het Kinderrechtenverdrag.

Er waren ook vragen over de regiefunctie. Dit is geen nieuwe discussie. We vinden die terug in de verschillende sectoren van Welzijn. Mijn persoonlijke opvatting is dat je daar vanuit Vlaanderen geen imperatief kader moet voor opleggen. In de hoorzittingen en door de vertegenwoordiger van het Welzijnsverbond is sterk beklemtoond dat iedereen moet aanvaarden dat het openbare initiatief ook actor kan zijn, zelfs broodnodige actor in dit domein. Voor mij is het belangrijk dat bij het opmaken van een lokaal model voor de regierol aan de andere partners die betrokken worden in de organisatie van het aanbod, het legitieme vertrouwen wordt gegeven dat dit op een correcte manier gebeurt. Dat is essentieel.

Er zijn heel wat modellen om dat te bereiken. Men kan de actorrol bijvoorbeeld verzelfstandigen of intern organisatorisch vastleggen. Ik heb geen zaligmakend model voorhanden, maar het moet duidelijk maken dat de lokale overheid een andere positie heeft als ze de regierol speelt of als actor optreedt.

Ik ben niet geneigd een heel rigide invulling te geven op Vlaams niveau. Er moet wel duidelijk worden gemaakt dat als een lokaal bestuur de regierol opneemt, het dat moet doen met een organisatorisch model waardoor alle andere partijen, ook de privépartners die men erbij betreft, weten dat die rol van coördinatie en afstemming correct wordt ingevuld.

In het samenwerkingsakkoord moet het gebruik van de infrastructuur worden opgenomen. Het uitgangspunt moet multifunctioneel gebruik zijn. Dat betekent dat er afstemming zal moeten zijn op het vlak van het regelgevend kader en het subsidiekader. Op die manier kunnen we een bijdrage leveren aan meer duurzaamheid en een ecologische meerwaarde bieden.

De heer Bertels heeft bijkomende vragen gesteld. Het besluit inzake de buitenschoolse opvang van 16 mei 2014 biedt het kader voor kwaliteitsvolle kortdurende opvang in scholen. Er is geen vergunningsplicht noch de plicht van erkenning van een attest van toezicht. Het besluit heeft een niet-verplicht kwaliteitslabel.

Scholen die zich onder de voorwaarden van het kwaliteitsbesluit buitenschoolse opvang wensen te stellen, kunnen als opvanglocatie worden ingezet als zij voldoen aan de voorwaarden inzake infrastructuur, uitrusting en inrichting, opgelegd door dat besluit. Ook inzake veiligheid en gezondheid, evenals op het vlak van brandveiligheid dient de opvanglocatie te voldoen aan de in het kwaliteitsbesluit gestelde voorwaarden.

Op 13 mei 2016 hebben we een principiële goedkeuring verleend aan het besluit betreffende de subsidiëring van projecten vanuit het vroegere Fonds voor Collectieve Uitrustingen en Diensten en van de personeelsleden met een gewezen gescostatuut. Dat besluit geeft vorm aan de regularisatie van gesco's met de nadruk op de continuëring van de huidige praktijk. Om voor deze financiering – voorheen gescosubsidie – in aanmerking te komen moet de schoolopvanglocatie voldoen aan de voorwaarden van de buitenschoolse groepsopvang, met een subsidie voor initiatieven buitenschoolse opvang of buitenschoolse opvang met een subsidie voor opvang in een afzonderlijke binnenruimte en aldus beantwoorden aan de erkenningsvoorwaarden van de IBO's. Met andere woorden: de vroegere gesco's worden contractuelen en de voorwaarden voor de financiering ervan zijn dezelfde als voorheen.

In het nieuwe decreet inzake buitenschoolse opvang zullen we de obstakels die opduiken op het vlak van regelgeving moeten wegwerken, zodat bijvoorbeeld het multifunctioneel gebruik van infrastructuur zonder enige drempel kan worden gerealiseerd.

Als blijkt dat bepaalde regels dit multifunctioneel gebruik en de flexibiliteit tegenhouden, dan zullen we dit decreetaal aanpassen. Dit vormt nu eenmaal een onderdeel van het wettelijk kader dat moet worden vastgelegd. Dit houdt in dat gesprekken zullen moeten worden gevoerd met Onderwijs.

Mevrouw Van den Brandt stelde vragen in verband met de middagpauze en de middelen die daarvoor worden ingezet. Voor de organisatie van opvang en vrije tijd zijn er momenteel heel wat financieringskanalen. Bepaalde daarvan willen we niet wijzigen. Het ligt immers niet in de bedoeling van Welzijn om ons te mengen in de onderwijsfinanciering of de financiering van de socio-culturele sector. Wel willen we nagaan of we de middelen die nu vanuit Welzijn worden ingezet voor de financiering van lokale initiatieven kunnen groeperen of hergroeperen.

Dat vormt de eerste fase van ons financieringstraject. Het budget voor de buitenschoolse kinderopvang, of ongeveer 67 miljoen euro die er via allerlei kanalen naartoe gaan, willen we samenbrengen. Daartoe behoren onder meer de gesco's en de DAC'ers. Vervolgens zullen we onderzoeken hoe we de middelen naadloos en geleidelijk aan kunnen transfereren naar het lokaal bestuur. Indien dat nodig is, zal daaraan een budgettaire groeipad worden gekoppeld.

– Peter Persyn treedt als voorzitter op.

In de hoorzittingen hebben heel wat mensen hun zorgen geuit. Wat mij betreft, gebeurde dit legitiem. Wij staan voor een lange overgangsfase en volgens mij zullen we deze legislatuur geen totaal nieuw financieringssysteem kunnen realiseren. Hopelijk zullen we wel met enkele initiatieven kunnen starten.

In het decreet moet rechtszekerheid worden opgenomen voor wie thans vanuit Vlaanderen wordt gefinancierd. Het is onmogelijk dat de middelen ineens door een ander niveau worden betaald. Dan ontstaat zonder meer rechtsonzekerheid. Uit de hoorzittingen blijkt duidelijk dat we moeten starten met een systeem waarbij bepaalde initiatieven in een eerste fase nog door Vlaanderen worden gefinancierd en pas later geleidelijk aan een transitie gebeurt. In de conceptnota gaat men er ook van uit dat eerst lokaal een samenwerkingsakkoord wordt opgesteld en dat wordt nagegaan of het beantwoordt aan de criteria van het decreet, waarna de middelen geleidelijk aan naar de lokale besturen worden overgeheveld. We gaan dus geen middelen storten op de rekening van de lokale besturen, die dan maar moeten beslissen of ze al dan niet een privé-initiatief zullen financieren.

De vraag wat er tijdens de middag gebeurt, zal ook op lokaal vlak moeten worden besproken. Er moet immers een finetuning gebeuren op maat van bestaande en historisch gegroeide afspraken en daarvoor kan het decreet als kader worden gebruikt.

Er werden ook vragen gesteld over het incentive aangaande het intersectorale. Het decreet vormt ook op dit vlak een opportuniteit.

Met betrekking tot de rouwkampen merk ik op dat Welzijn verantwoordelijk is voor kinderopvang. Kampen zoals vakantiecampen met een speciale dimensie kunnen niet worden gelijkgesteld met kinderopvang, want het gaat eerder om een vorm van sociaal-cultureel werk voor de jeugd. Bij het beleidsdomein Jeugd is er ruimte voor ondersteuning van het landelijke jeugdwerk.

De definitie van jeugdwerk luidt als volgt: "sociaal-cultureel werk op basis van niet-commerciële doelen voor of door de jeugd van drie tot en met dertig jaar in

de vrije tijd onder educatieve begeleiding en ter bevordering van de algemene integrale ontwikkeling van de jeugd die daaraan deelneemt op vrijwillige basis”.

We juichen het in elk geval toe dat vzw's voor specifieke behoeften, zoals de vzw Missing You voor rouwverwerking, op creatieve manieren initiatief nemen. Dit is een mooi voorbeeld van vermaatschappelijking van zorg. We steunen dat soort sociaal ondernemerschap en creativiteit. Dat brengt vernieuwing en nieuwe ideeën, die ook anderen kunnen inspireren.

Wij kennen de vzw Missing You niet als een erkende vrijwilligersorganisatie, maar eerder van haar initiatieven. Zo vindt maandelijks een praatgroep van vzw Missing You plaats in het CAW Oost-Brabant en het CAW heeft ook met Missing You samengewerkt in 2015 in het kader van de actie 'Omtrent rouw en verlies'. Het ging om de organisatie van activiteiten rond rouwen en verlies in samenwerking met Vormingplus, Ouders van een Overleden Kind (O.V.O.K.), Kom op tegen Kanker en andere deelnemers. We vinden het positief dat de vzw aansluiting zoekt met reguliere, erkende organisaties binnen het Vlaamse welzijnsbeleid, zoals het CAW.

Kinderen met specifieke zorgbehoeften worden binnen de regelgeving kinderopvang gedefinieerd als kinderen die door medische of psychosociale problemen meer intensieve zorgen nodig hebben. Die definitie is heel ruim. Specifieke psychosociale elementen, zoals verlies en een rouwproces, kunnen in dat opzicht een element vormen op basis waarvan een specifiek zorgaanbod – binnen de kinderopvang – nodig is. De Vlaamse overheid kiest voor inclusieve opvang, wat staat voor de opvang van kinderen met specifieke zorgbehoeften samen met kinderen zonder specifieke zorgbehoeften. Een initiatief dat zich uitsluitend richt naar opvang van kinderen met een rouwproblematiek valt buiten het perspectief van inclusieve opvang.

De conceptnota 'Naar een nieuwe organisatie van opvang en vrije tijd van kinderen' gaat uit van lokale samenwerking tussen opvang- en vrijetijdsinitiatieven. Maatwerk – op maat van wat lokaal kan en nodig is – staat hierbij centraal. Gespecialiseerde opvang, kampen of andere vrijetijdsinitiatieven toegespitst op psychologische fenomenen kunnen deel uitmaken van het aanbod dat binnen het samenwerkingsverband wordt uitgebouwd, maar moet ook van onderuit mee worden ondersteund. Uiteraard kan ook een samenwerking ontstaan tussen meerdere lokale besturen.

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

Jan Bertels (sp.a): Het moet niet gemakkelijk zijn geweest, minister, te antwoorden op het brede spectrum aan vragen.

De kinderopvang is een sector in beweging. Gelukkig maar, want de noden veranderen. Actieve buitenschoolse kinderopvang biedt bijkomende opvang in het belang van de kinderen en op vraag van de ouders en de lokale besturen. Die mogen we niet beknotten met regeltjes, wat nu wel gebeurt.

Uitbreidingsinitiatieven voor kortdurige opvang in de scholen zorgen in het algemeen voor ochtendopvang en mogen niet worden beperkt door allerlei regels. Ze liggen immers in de lijn van de conceptnota en de beleidsnota.

Laat die korte opvang in de scholen. De langdurige opvang moet in de IBO's gebeuren, in de erkende opvanginitiatieven. Daar heb ik geen probleem mee. Laat die niet beknotten door regeltjes die u effectief – u hebt het letterlijk gezegd – herhaald hebt. U wilt dezelfde regeltjes behouden. Ex-gesco's die nu contractuelen zijn...

Minister Jo Vandeuren: Daar bent u het toch mee eens?

Jan Bertels (sp.a): Laat me even uitspreken.

Die regelgeving hebt u behouden, terwijl u daar een kans had om die te versoepelen en te kijken naar – waar we het allemaal over eens zijn, u zegt het zelf een paar keer – een regelluw kader, een referentiekader voor kwaliteit. Kijk naar de kwaliteit die de ex-gesco's, ondertussen contractuelen, bieden. Toets hen op basis van kwaliteit, niet op basis van een regeltje of van hun vroegere 'statuut' – waar niemand meer voor is, heb ik hier gehoord in de toelichting. Maar wij beknotten die uitbreiding nu, door die regeltjes te behouden, waardoor we de lokale besturen dwingen tot – het is een keuze die ze dan moeten maken – hetzij extra investeringen in infrastructuur omdat een niet-erkend opvanginitiatief niet voldoet aan de strenge normen – en ik betwist de normen niet –, hetzij de aanwerving van ander personeel omdat ze geen gebruik kunnen maken van de ex-gesco's die er al werken. Laat ons daar soepelheid aan de dag leggen.

Uw eigen organisatie, Kind en Gezin, kijkt daar met heel grote belangstelling naar en vindt het fantastisch dat wij dat doen. Maar er hangt nog een mogelijke sanctie boven uw hoofd – vandaar de onzekerheid bij de opvanginitiatieven – omdat de regeltjes van de ex-gesco's niet volledig zijn toegepast. Neem die onzekerheid weg. Kijk naar uw doelstelling. Laat de kwaliteitsvolle opvang in het belang van het kind niet afhangen van de regels van de ex-gesco's. Wacht daar niet mee tot het nieuwe decreet, u kunt dat veel sneller. U zult daar een deel van het veld helemaal blij mee maken.

De voorzitter: Mevrouw Godderis heeft het woord.

Danielle Godderis-T'Jonck (N-VA): Minister, ik ben wat ontgoocheld in uw antwoord. Een rouwproces verwerken is voor een kind niet zo simpel. Die kinderen moeten begeleid worden door psychologen, therapeuten en psychiaters. In de Verenigde Staten is dat heel normaal. Ze organiseren kampen voor jongeren met rouw en verlies. Ze worden daar een week opgeleid. Jaarlijks worden zo'n anderhalf miljoen jongeren in de Verenigde Staten begeleid.

Bij ons bestaat ook een mooi initiatief, namelijk De Boomhut in Boom. Ze organiseren kampen, rekening houdend met kinderen met specifieke noden, met autisme, met een motorische handicap. De kinderen worden begeleid tijdens de vakantie, in het weekend, 's nachts. Het is zeker een belangrijk initiatief, dat zeker ondersteund moet blijven.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Ik dank u voor uw open houding, minister. U wilt samen met de commissie bekijken hoe we hier verder in gaan. Het bleek al uit de betogen: we erkennen een aantal knelpunten maar er zijn geen kant-en-klare oplossingen. Het wordt zoeken, misschien via een proeftuin of zo. Dat betekent niet dat we niet verder moeten. Dat is belangrijk.

Een logische volgende stap is een voorstel of een ontwerp van decreet. Ik zou dat natuurlijk liever vanuit het parlement doen, maar dat zal afhangen van de afspraken binnen de meerderheid. Voor ons is het belangrijk dat in een decreet komt te staan dat we wel degelijk de lokale besturen die regierol geven. U erkent dat dit breed gedragen is. We moeten dat doen, we moeten hun beslagrecht geven. Beslagrecht betekent enerzijds voldoende financiële middelen. U zegt: er moet een groeipad komen. Dat is waar, maar we vragen dan ook aan deze regering om dat reëel en concreet waar te maken en om een meerjarenbegroting te tonen die dat mogelijk maakt. Er is een groeipad nodig zodat de gemeenten de financiële slagkracht hebben. We vragen aan de gemeenten en lokale besturen om daar ook zelf aan bij te dragen omdat er toch een soort pact is tussen de lokale en Vlaamse overheden om het totale aanbod stevig op te krikken, om dat echt waar te

maken, want anders gaan we gewoon voortdoen met wat er nu is zonder dat er iets verandert. Dat zou jammer zijn van zo'n hele oefening.

Een regierol betekent dat we hefboomen geven aan de gemeenten, dat de gemeente mag en kan regisseren. Dat betekent dat de gemeente actoren kan verplichten om samen te werken. Niets is zo moeilijk als regisseren met actoren die knal hun eigen goesting mogen doen, om het karikaturaal voor te stellen. Geef de lokale besturen de bevoegdheid om te zeggen: via de gemeente of er is geen samenwerking. Zorg dat ze die stok achter de deur hebben.

Geef hun ook kwaliteitskaders. Als we aan de lokale besturen vragen om x, y en z te doen, moeten daar kaders tegenover staan. Daar zitten twee elementen in. Eén, de kindratio. We moeten niet naar een kindratio voor de gehele kinderopvang, maar we hebben wel een kindratio nodig. Je kunt niet kleutertjes in een nestfunctie opvangen met één begeleider per twintig kinderen. Dat gaat niet, dus hebben we een kindratio nodig. Die kan gradueel oplopen in functie van leeftijd of activiteit, maar we mogen de kindratio die we hebben niet loslaten.

De kindratio moet evolueren met inclusieve opvang. Als men kinderen met een handicap gaat opvangen, kan men misschien terecht bij een aantal hulplijnen voor informatie of expertise, maar soms heeft men nood aan een extra begeleider. Als men een kind met zwaar autisme opvangt in de lokale circusschool – ik zeg maar iets – dan is er een extra begeleider nodig om dat waar te maken. Het is dan geen kwestie van expertise of kennis, maar wel van extra begeleiding. Dat is de moeilijke waarde.

U zegt het zelf: het is een absolute kans om te zorgen dat in die buitenschoolse opvang kinderen met een beperking samenkomen met kinderen zonder of met een andere beperking. Zo is onze maatschappij, zo leren ze elkaar kennen. We moeten absoluut stimuleren dat de hokjes verdwijnen, maar met voldoende omkadering. Dat moeten we leren uit het M-decreet. De principes achter het M-decreet zijn goed, maar zonder voldoende begeleiding aan de scholen lukt het niet. Zorg ervoor dat in de buitenschoolse opvang ook extra begeleiding komt voor kinderen met een handicap. Laat ons daar niet dezelfde fout maken als met het M-decreet door in te weinig begeleiding te voorzien.

Ik maakte me zorgen toen u zei: we gaan toch niet beginnen met de onderwijsfinanciering in te kijken? Laat ons dat vooral wel doen! Laat ons kijken wat de verschillende bevoegdheidsdomeinen te bieden hebben. Laat ons zien wat we kunnen samenleggen en daar iets sterks van maken. Als we enkel vertrekken van Welzijn, missen we een kans inzake het budgettaire groeipad. Laat ons kijken wat binnen Onderwijs mogelijk is. Is het effectief beter om middagopvang bij de school te leggen? Laat ons daar een keuze in maken en zien hoe die keuze het best gefinancierd wordt. Laat ons niet de contouren eerst vastleggen en ons in een soort carcan proppen van de huidige realiteit. Laat ons kijken hoe ver we kunnen springen. Laat ons met een open geest kijken waar we naartoe willen en dan wat de beste stap is, al dan niet met een lange overgang.

Wat Groen nog belangrijk vindt, zijn de kinderen in armoede. Als er te weinig plaatsen zijn, is het in heel veel domeinen zo dat de mensen in de zwakste positie het eerst uitvallen. Waak daarover. Zorg ervoor dat het niet enkel in de letter toegankelijk is voor iedereen, maar dat ook de nodige contouren en hefboomen aanwezig zijn.

Ik kijk uit naar een decreet, wij zijn zeker bereid om vanuit de commissie daaraan mee te werken. Mocht het vanuit de regering komen, dan zijn dit alvast enkele toetsstenen waarop wij het ontwerp van decreet zullen gaan beoordelen.

– *Bart Van Malderen treedt als voorzitter op.*

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Minister, wat betreft de uitsluitingscriteria: in de ideale wereld aanvaardt natuurlijk elke school een kind met een beperking. Maar mijn bezorgdheid is vooral dat men die uitsluitingscriteria gaat gebruiken als excuus om een kind met een beperking niet toe te laten. Op het terrein merk ik dat het wel degelijk misbruikt wordt. Dat is mijn bekommernis, vandaar mijn vraag om uitleg.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Mijnheer Bertels, ik hou niet zo van de reframing van zaken die op het getouw werden gezet en die eigenlijk niet de juiste invalshoek is. We hebben de gesco's veiliggesteld. Daarvoor hebben we op vele banken applaus gekregen.

Aan de regelgeving is voor de rest niets veranderd. Nu komen zeggen 'je bent een oen omdat je stomme regeltjes hebt gemaakt', vind ik oneerlijk. We hebben juist eerst en vooral gedaan wat we moesten doen. We hebben die mensen met een gesco'statuut veiliggesteld in hun tewerkstelling. Dat was een vraag van de syndicale organisaties en van velen. Dan nu zeggen dat we daardoor een probleem hebben gecreëerd... Neen, we hebben helemaal geen probleem gecreëerd.

Een tweede element is het volgende. Als nu zou blijken dat door een beperkte ingreep, zonder dat je heel het bouwwerk plotseling totaal in vraag stelt, je daar iets mee kunt doen, wie zijn wij dan om daar niet over na te denken? Waarom zou Kind en Gezin dat nu niet doen, als het blijkt dat het zo simpel zou zijn? Als er zaken zijn die punctueel zijn, dan kan ik daar nu geen uitspraak over doen want ik ken niet voldoende het hele verhaal en de achtergronden om dat te kunnen situeren. Maar als uw echo's zijn dat Kind en Gezin dat heel jammer vindt en dergelijk meer, dan zullen we van Kind en Gezin horen dat het een suggestie is om dat op dat vlak aan te pakken. Maar we zullen het hoe dan ook moeten doen als we het grondig regellu maken, dat is heel duidelijk. Dat is een beetje mijn sentiment bij de manier waarop het wordt in de markt gezet, zoals dat tegenwoordig heet.

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

Jan Bertels (sp.a): Minister, u legt me de woorden in de mond waarvan ik er zelfs nog niet aan zou durven denken ze uit te spreken. Ik weet niet waar ik dat gezegd heb. Het is een woord dat wij in de Kempen niet bezigen in een formele setting.

Minister, u zegt dat de tewerkstelling van de gesco's veiliggesteld is. Ik ben daarmee begonnen: dat is een goede maatregel. De 100 procent loonpremie en de 100 procent bijdragevermindering zijn goede maatregelen, daarmee ben ik begonnen. Ik ben de eerste om te erkennen dat dat goed is. Mijn probleem zit effectief in het feit dat u een kans hebt gemist om kwaliteitstoetsingen te doen en dat als criterium te nemen in plaats van u op oude statutenregeltjes te baseren. Dat was een kans die u hebt gemist, waardoor een aantal initiatieven – u moet maar gaan kijken op het terrein – worden beknot in hun uitbreidingscapaciteit en werking. Ze hebben schrik omdat Kind en Gezin zegt dat het goed is dat ze uitbreiden, maar dat er potentieel nog een sanctie boven hun hoofd hangt. Dat is nefast voor de zekerheid van die uitbreidingsmogelijkheden voor één uur voor-schoolse opvang op vraag van de ouders, de kinderen en de gemeenten die de lokale regierol vervullen. Minister, u moet maar eens gaan kijken. Bij ons in de Kempen is dat bezig. Die onzekerheid blijft hangen. Ook bij u in Limburg is dat zo, u weet dat ongetwijfeld.

U had de kans om die onzekerheid weg te nemen. Het zou een mooie geste zijn geweest als u had gezegd: regel uw kader, we toetsen op kwaliteit. Die mensen werken al in die IBO's waarvoor ze kwaliteitsgaranties moeten leveren voor Kind

en Gezin, en terecht. Waarom zouden ze dan diezelfde kwaliteit niet kunnen leveren in dat ene uur voorschoolse opvang in die basisschool? Dat is mijn probleem, minister. U moet me niet beschuldigen van framing, u moet dat probleem oplossen, en dat kunt u.

De voorzitter: De bespreking van de nota van de Vlaamse Regering en de vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ann Brusseel aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de impact van schoonheidswedstrijden voor kinderen op hun fysieke en psychische gezondheid – 2181 (2015-2016)

VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over schoonheidswedstrijden voor kinderen – 2191 (2015-2016)

VRAAG OM UITLEG van Lorin Parys aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de organisatie van Mini Miss Belgium – 2192 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Bart Van Malderen

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, ik heb met veel belangstelling de gesprekken gevolgd over de buitenschoolse opvang. Ik vind dat een zeer belangrijk thema. Ik kwam graag luisteren.

Daarnet las ik in de krant dat de kersverse burgemeester van Londen werk gaat maken van het aanpakken van advertenties die helemaal onrealistisch zijn en die een schoonheidsideaal ophangen dat absoluut onhaalbaar is. Hij doet dat uit bezorgdheid voor zijn opgroeiende dochters. Hij wil dat ze met een meer realistische wereld te maken hebben. Ik begrijp zijn bezorgdheid.

Toen ik in de krant het artikel las over schoonheidswedstrijden voor jonge meisjes, kinderen, bekwam me ook een heel eng gevoel. Het focust nogal op de fysieke verschijning. Ik vind dat voor kinderen nogal een bizarre houding. De kinder-rechtencommissaris dacht er net hetzelfde over. Hij bracht daarover een advies uit. Hij haalde niet alleen de wetgeving op kinderarbeid aan, maar wijst ook op de impact van dergelijke wedstrijden op het zelfbeeld van kinderen en in het bijzonder van meisjes.

Het uiterlijk is een gegeven waarop een kind, en eigenlijk ook veel volwassenen, geen impact hebben. We kunnen echter niet ontkennen dat het uiterlijk door kinderen en volwassenen in onze maatschappij als heel belangrijk wordt ervaren. Daardoor heeft het mooi gevonden worden een impact op ons zelfbeeld. Voor wie niet voldoet aan de criteria van het heersende schoonheidsideaal, kan een overdreven aandacht voor het uiterlijke dan ook een risico inhouden voor de fysieke en/of mentale gezondheid.

De kinder-rechtencommissaris wijst erop dat schoonheidswedstrijden het schoonheidsideaal mee versterken, zowel bij de deelnemers als bij het publiek en dat door dit schoonheidsideaal te promoten, miss- of misterverkiezingen een mogelijk schadelijke impact hebben op een heel brede groep van kinderen. De impact op het zelfbeeld is er vooral bij meisjes, omdat dit soort wedstrijden veelal voor meisjes wordt georganiseerd.

Ik wil hier ook verwijzen naar de resultaten van het vierjarig onderzoek van de World Health Organisation (WHO) waaruit we leren dat Vlaanderen het niet zo slecht doet wat betreft obesitas bij kinderen, maar dat kinderen dit anders percipiëren. Als 11-jarigen gevraagd wordt of ze zich te dik voelen, dan antwoordt 36 procent van de meisjes en 26 procent van de jongens bevestigend. Bij de 15-jarigen is dat respectievelijk 58 en 28 procent. Meer dan de helft van de Vlaamse jonge meisjes vindt zichzelf dus te dik en associeert dat ook niet met mooi zijn. Ze worden daar niet blij van. Omdat de cijfers iets totaal anders zeggen dan de indruk die kinderen van zichzelf hebben, kunnen we alleen maar concluderen dat onze kinderen een onredelijk laag zelfbeeld hebben.

Ten slotte wil ik benadrukken dat schoonheidswedstrijden genderstereotiepe beeldvorming versterken, waarvan opnieuw meisjes en vrouwen het slachtoffer zijn. Mannen zijn dat eigenlijk ook, want als ze met een onrealistisch beeld opgescheept zitten, worden ze daar op termijn ook niet beter van. Laten we dus maar gewoon zeggen dat niemand daar beter van wordt. Voorts kan men zich ook de vraag stellen of het ethisch aanvaardbaar is om zeer jonge meisjes te bekijken en te keuren op een wijze die momenteel op volwassen vrouwen toegepast wordt. Dan zal ik het nog niet hebben over wat ik vind van die vleeskeuring van volwassen vrouwen, want ik loop ook niet over van sympathie daarvoor. Maar dat is vandaag niet aan de orde, we hebben het hier over de minderjarigen.

Minister, wat is uw standpunt met betrekking tot schoonheidswedstrijden voor kinderen en de impact ervan op de fysieke en psychische gezondheid van deze kinderen, in het bijzonder van meisjes? Worden inspanningen gedaan om de negatieve effecten daarvan te counteren door het in perspectief brengen van dergelijke wedstrijden? Hoe wilt u in uw beleid omgaan met dit fenomeen om negatieve gevolgen voor kinderen, in het bijzonder meisjes, te beperken?

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Voorzitter, minister, collega's. Ik heb enkele weken geleden een vraag ingediend over hetzelfde thema, naar aanleiding van het advies van het Kinderrechtencommissariaat (KRC) daarover. Het gaat over het comité achter Miss België dat in juli aanstaande een Mini Miss Belgium wenst te organiseren, een wedstrijd voor meisjes tussen 6 en 10.

Het programma loopt grotendeels gelijk met de missverkiezingen zoals we die kennen: lopen op een catwalk, een persoonlijke act brengen, en er kunnen natuurlijk prijzen worden gewonnen. Een badpakkendefilé, zo ver gaat men nog niet, gelukkig maar. Op de website van Mini Miss Belgium staat te lezen dat op de dag van de verkiezingen "enkel heel naturelle meisjes in aanmerking komen". Een aantal zaken worden dan ook geweerd, andere dan weer niet.

Het KRC formuleerde een advies over schoonheidswedstrijden voor kinderen en pleit daarin om die niet toe te laten. Het KRC verwijst naar de wetgeving op kinderarbeid, maar waarschuwt ook voor de mogelijke risico's voor de lichamelijke, geestelijke, intellectuele, zedelijke en/of maatschappelijke ontwikkeling van kinderen.

Niemand kan ontkennen dat wedstrijden zoals die van Miss België hoofdzakelijk draaien rond het uiterlijk. Het is dan ook niet ondenkbaar dat een wedstrijd zoals Mini Miss Belgium kinderen ertoe kan aanzetten hun uiterlijk te willen veranderen of, bijvoorbeeld als ze niet winnen, dat ze zich niet meer goed voelen over hoe ze eruitzien. Dat kan op de duur verstrekkende gevolgen hebben voor het psychische en fysieke welzijn van de deelnemers, maar ook van hun vrienden en het publiek. Per slot van rekening wordt in dergelijke wedstrijden een schoonheidsideaal gepromoot, en in dit geval enkel voor meisjes. Dat roept ook heel wat vragen op met betrekking tot genderstereotiepe beeldvorming en gelijkheid tussen mannen en vrouwen.

Minister, tijdens de vorige legislatuur keurden we in het Vlaams Parlement een resolutie goed betreffende een sensibiliserend en ondersteunend beleid voor eetstoornissen. Daarin werd onder meer gevraagd om in te zetten op de sensibilisering van kinderen en jongeren en de brede bevolking over gezond en problematisch eetgedrag, erop toeziend dat geen averechtse effecten optreden ten aanzien van mensen die lijden aan een eetstoornis, en in het mediabeleid afspraken na te streven met de diverse media in verband met de berichtgeving over eetstoornissen. De resolutie doelde ook op het bevorderen van zelfvertrouwen en een positieve lichaamsbeleving.

In het advies van het KRC wordt specifiek verwezen naar de risico's die het schoonheidsideaal kan meebrengen voor de fysieke of mentale gezondheid van kinderen en jongeren. Schoonheidswedstrijden voor kinderen versterken mee dit schoonheidsideaal.

Minister, wat is uw standpunt met betrekking tot de organisatie van Mini Miss Belgium? Zult u ten aanzien van de organisatie ervan en rekening houdend met het advies van het KRC een overleg aangaan? Welke maatregelen neemt u specifiek voor deze jonge doelgroep om een gezonde levensstijl en een gezond zelfbeeld te promoten en kinderen te versterken in hun eigenheid, met eigen interesses en talenten?

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Voorzitter, na de inleiding van mijn twee collega's ga ik niet meer in op de feiten zoals ze die uitstekend hebben uiteengezet.

Minister, ik heb de volgende vragen voor u. Wat is uw standpunt tegenover de organisatie van Mini Miss België? Hebt u de bevoegdheid om iets te doen aan een dergelijke wedstrijd? Kunt u die verbieden of modifieren? Welke eventuele stappen zult u zetten tegenover de organisatie van deze wedstrijd? Wat is de verantwoordelijkheid van de ouders in heel dit gegeven?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Collega's, wij hebben ook met veel interesse het advies van het Kinderrechtencommissariaat inzake de organisatie van schoonheidswedstrijden voor kinderen gelezen. Als minister van Welzijn stel ik me uiteraard vragen over de impact die dergelijke wedstrijden op minderjarigen kunnen hebben, en dan gaat het zowel over de deelnemers zelf als over het bredere publiek van minderjarigen die de wedstrijd wellicht via de media zullen kunnen volgen. Ik betreur dan ook dat dergelijke schoonheidswedstrijden georganiseerd worden. Ik ben van mening dat ze een negatieve invloed kunnen hebben op de lichamelijke, geestelijke, intellectuele, zedelijke of maatschappelijke ontwikkeling van kinderen. Ik onderschrijf het advies van het Kinderrechtencommissariaat dan ook volledig.

Het initiatief valt onder de arbeidsregelgeving inzake kinderarbeid. De arbeidsregelgeving en de handhaving hiervan is een federale bevoegdheid. Ik heb dan ook contact opgenomen met de federaal bevoegde minister, want er zal moeten worden gekeken of er op basis van die wetgeving moet worden gehandeld.

Uiteraard nemen we nu al maatregelen om een tegengewicht te bieden voor de maatschappelijke druk met betrekking tot het geldende schoonheidsideaal, zeker voor meisjes. Ten eerste investeren we in een breed gezondheidsbeleid, waarbij een gezonde voeding en levensstijl worden gepromoot ten aanzien van verschillende leeftijden. Ik denk daarbij aan campagnes die in samenwerking met de Logo's (loco-regionaal gezondheidsoverleg en -organisatie) worden opgezet inzake voeding en beweging, met de labels en methodieken Gezonde Gemeente en Gezonde School. Er zijn ook heel wat gezondheidsbevorderingsprojecten specifiek

voor scholen en kinderopvang. Ook het preventieve aanbod van Kind en Gezin, dat ouders vanaf de geboorte informeert over het belang van die voeding en beweging voor kinderen, valt daaronder.

Ten tweede hebben we aandacht voor de psychologische en sociale aspecten van gezondheid en het zich goed voelen in de samenleving. Tieners en jongvolwassenen krijgen extra aandacht, gezien de cruciale leeftijdsfase. Ik verwijs daarvoor graag naar de campagne 'Fit in je hoofd, goed in je vel', waarmee we de veerkracht en het mentaal welbevinden van mensen willen vergroten. De campagne richt zich tot plus-16-jarigen. Voor jongeren en kinderen onder de 16 jaar is samen met het Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie en Ziektepreventie (VIGeZ) een specifieke campagne uitgewerkt, namelijk NokNok. Met heel wat informatie, tips en advies worden jongeren ondersteund om zich goed in hun vel te voelen en te kunnen omgaan met kleine en grote tegenslagen of moeilijker momenten. De website is interactief opgebouwd en op maat van jongeren. Enkele specifieke thema's zijn eetproblemen en vragen over het eigen uiterlijk. Naast heel wat informatie worden diverse activiteiten omschreven die jeugdbewegingen kunnen organiseren in dat kader. Bezoekers kunnen ook een eigen profiel aanmaken, om zo nog meer op maat te worden ondersteund.

Vanuit de genderinvallshoek is het inderdaad zo dat dergelijke wedstrijden vooral de druk op meisjes vergroten. Het maakt hen extra kwetsbaar voor maatschappelijke druk om te voldoen aan het schoonheidsideaal. Daarom hebben we in onze campagnes oog voor de preventie van psychische problemen zoals eetproblemen en depressie. Thema's als weinig zelfvertrouwen, vrienden en liefde en zich alleen voelen krijgen specifieke aandacht. We mogen er echter niet blind voor zijn dat de maatschappelijke druk om te beantwoorden aan een schoonheidsideaal evenzeer jongens treft, en dat er dus ook in de sportsector aandacht voor moet worden opgebracht. Daar is het thema dat van een evenwichtige sportbeleving binnen een gezonde levensstijl.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het stemt me zeer tevreden dat u het organiseren daarvan betreurt, dat u dat met zoveel woorden zegt en dat u de commentaar van de kinderrechtencommissaris onderschrijft. Ik ben ook benieuwd naar wat de federale minister hierover zal zeggen. Het lijkt me zeer belangrijk daarover een standpunt in te nemen, zij het dat ik dit niet zozeer problematisch vind omdat er een probleem zou kunnen zijn inzake kinderarbeid. Dat is afhankelijk van hoe men dat organiseert en de consequenties daarvan. Dat zou inderdaad een kwestie van kinderarbeid zou kunnen zijn. Het kan dat men het, om de federale wetgeving niet te overtreden, bij één 'festiviteit' houdt, maar dan zitten we gewoon nog altijd met een ethisch probleem: is het aanvaardbaar om kinderen op die manier op te voeden?

Minister, het is een gevoel dat ik moeilijk kan verwoorden, maar ik zal het toch proberen. U hebt een aantal maatregelen opgenoemd die zeer belangrijk zijn. Die gaan inderdaad over maatschappelijke druk met betrekking tot het uiterlijk, over eetproblemen, over het belang van welzijn in al zijn facetten, zowel fysiek als psychologisch. Laten we er echter toch geen doekjes om winden: meisjes die nog kind zijn, die in badpak op de catwalk lopen om mooi te worden gevonden, dat gaat niet alleen over die afmetingen of over hoeveel kilo ze wegen. Dat gaat over de seksualisering van jonge kinderen. Ik weet niet of ik het zo mag zeggen. Misschien zullen sommige mensen het daar niet mee eens zijn, of daarover gechoqueerd zijn, maar ik zeg wat ik daarbij voel en wat ik zie, ook al zal men bij die jongemissverkiezingen letten op wat voor soort kleren men geeft aan die kinderen, of misschien letten op de make-up die er komt. Ik heb echter al zulke verkiezingen gezien op televisie en ik vond dat – neem het me niet kwalijk – echt

walgelijk. Dat gaat over kinderen. Ik vraag me af wie er plezier in heeft om die kinderen zo te zien.

Je kunt als volwassene vinden dat een kind schattig of dit of dat is. Je kunt van een kind vinden dat het mooi is, dat het een mooi gezicht of zo heeft, zoals je dat zou doen bij een ander persoon, maar die fysieke verschijning gaan beoordelen van kop tot teen, dat heeft toch iets ranzigs, of vergis ik me? Het is moeilijk voor ons om daar op basis van de wetgeving over te oordelen en te zeggen of dat al dan niet kan plaatsvinden. Het is natuurlijk één ding om het vooraf te zeggen en dan op het moment zelf te gaan bekijken hoe het eraan toegaat.

Een ander aspect daarvan, dat we nog niet hebben aangeraakt, is de rol van de ouders daarin. Ik vraag me echt af of we dat ook niet eens moeten bekijken. Dat is dan ook wat in televisieshows vrij veel aan bod komt, namelijk de druk die de moeders uitoefenen op die kinderen, hoe ze tegen hun eigen kinderen spreken over de andere kinderen die meedoen, dat die eigenlijk niet zo mooi zijn of de dingen niet zo goed kunnen. Het gaat dus zelfs niet alleen over het fysieke, maar ook over de druk die wordt gezet op die kinderen, de druk waarmee ze dan naar dat evenement moeten toeleven. Ik vind dat allemaal bijzonder pijnlijk. Ik vind dat eigenlijk compleet onverantwoord van de volwassenen die daarachter schuilgaan. Minister, daarom ben ik blij dat u daar zeer kritisch tegenover staat en dat ik niet de enige vraagsteller ben. Mijn gevoel wordt blijkbaar wel gedeeld door diverse commissieleden. Ik denk dat we nauwlettend in het oog moeten houden hoe dat verder evolueert, hoe het er daar aan toegaat. Ik zal dat in ieder geval doen en desnoods op deze kwestie terugkomen.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik denk dat de bekommernissen hier toch wel heel duidelijk zijn. Het Kinderrechtencommissariaat is dat ook. In de inleiding zegt het heel duidelijk: "Het Kinderrechtencommissariaat adviseert om schoonheidswedstrijden voor jonge kinderen met een uitgesproken publiek karakter niet toe te laten." Ik ben er heel tevreden mee dat u dat advies eigenlijk formeel hebt onderschreven en dat u dezelfde bekommernis hebt. Ik denk dat we dat hier allemaal op dezelfde manier aanvoelen. U hebt alles geschetst wat Vlaanderen doet om een gezonde levensstijl te promoten en om kwetsbare mensen, zeker kinderen en jongeren, maar ook alle anderen, die gezonde levensstijl eigen te doen maken en voldoende zelfvertrouwen te geven, zodat men zich goed in zijn vel voelt. We hebben het daar in deze commissie zo vaak over gehad. Dan zijn er initiatieven die daar volgens mijn gevoel eigenlijk helemaal tegenin gaan en iets helemaal anders promoten, namelijk alleen dat uiterlijk en de manier waarop men op een catwalk loopt en dergelijke meer. Dat is dan nog deels gemediatiseerd enzovoort. We hebben het hier altijd over het welzijn van kinderen en jongeren. Ik meen dat dit niet in het belang van het welzijn van kinderen en jongeren is. Daarnet hadden we het over buitenschoolse kinderopvang en het recht van kinderen om hun vrije tijd op een leuke manier in te vullen. Dan vraag ik me ook wel af: welk van die kinderen vindt dat nu eigenlijk zelf fijn? Dan spreek ik nog niet over het schoonheidsideaal en het zich niet goed voelen, maar welke druk moet dat niet met zich meebrengen voor die kinderen en jongeren?

Ik heb begrepen dat nu zal worden bekeken of dat kan worden verboden op basis van de federale regelgeving met betrekking tot kinderarbeid, of welke maatregelen er kunnen worden genomen. Wij kijken daar natuurlijk ook naar uit. Ik ga immers volledig akkoord met het advies van het Kinderrechtencommissariaat ter zake.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Mijn twee collega's hebben al veel gezegd, maar ik wil er toch nog eens op wijzen dat een kind van 6 jaar niet zelf beslist om mee te doen

aan een schoonheidswedstrijd. Dit is dus eigenlijk een vraag naar de ouders en hun verantwoordelijkheid hierin. Minister, u hebt daarnet heel duidelijk gezegd dat u het advies van de kinderrechtencommissaris onderschrijft. Wij doen dat ook, omdat we denken dat dit soort wedstrijden niet passen bij het gezonde levensbeeld dat wij graag zouden promoten. U hebt ook aangegeven wat u allemaal doet.

Bestaat er dan werkelijk geen enkele andere rechtsgrond om in Vlaanderen iets te doen met betrekking tot het organiseren van iets dat wij allemaal ongezond voor zeer jonge kinderen blijken te vinden? Ik begrijp heel goed de vraag aan federaal minister Peeters om te bekijken of de arbeidswetgeving hierbij op een of andere manier in het gedrang komt. Ik heb ook goed gehoord wat er in Vlaanderen preventief wordt gedaan. We kunnen echter misschien nog wel iets meer doen. Minister, dat is mijn vraag aan u: ziet u nog andere mogelijkheden om aan die organisatie duidelijk te maken dat dit niet past bij het beleid dat u daarnet hebt geschetst, en hoe kunnen we ervoor zorgen dat ook de ouders het heel duidelijke signaal krijgen dat dit ongezond is?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Ik heb met de vragen binnen onze administratie bekeken wat er nog kan, maar als je in het belang van het kind wilt optreden, dan moet je je uiteraard beroepen op het wettelijk arsenaal dat daarvoor beschikbaar is in Vlaanderen. Dan zit je in de integrale jeugdhulp. Dan moet je kunnen spreken van verontrusting, van maatschappelijke noodzaak. Het is zelfs niet aan mij als minister om te beoordelen of dat er dan al dan niet is. Er zijn mechanismen om dat te doen.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Ik denk dat we dan waakzaam moeten blijven. Minister, als u alle mogelijkheden bent nagegaan om hierop te repliceren en men ziet niet meteen een mogelijkheid, dan glipt die organisatie eigenlijk een beetje door de mazen van het net. Dan komt ze daarmee weg, terwijl we toch allemaal aanvoelen dat wat ze doet, ongezond is, dat we dat eigenlijk niet zomaar kunnen toelaten. Toch gaan we het toelaten. Ik voel me daar eigenlijk helemaal niet goed bij. Ik denk dat we dan eens met die organisatoren zelf moeten praten, om te zien of we hen niet op andere gedachten kunnen brengen, desnoods met de hulp van de kinderrechtencommissaris zelf.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, u hebt gezegd dat u de mogelijkheden hebt laten bekijken. Ik moet zeggen dat ik ook wel een beetje verwonderd was toen ik in het advies van het Kinderrechtencommissariaat las dat men ook daar blijkbaar die arbeidswetgeving als enige mogelijkheid zag. Het Kinderrechtencommissariaat is dat alles immers natuurlijk ook nagegaan. Ik denk dat we hier allemaal hetzelfde standpunt onderschrijven. Ik weet niet welk effect een overleg met de organisatie zou kunnen hebben, maar het lijkt me inderdaad toch ook wel raadzaam om dat op te nemen. Dat stond ook in de vraagstelling. Verder kijken we natuurlijk uit naar de reactie van de Federale Regering.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Ik denk dat we het allemaal ongezond vinden. Ik denk dat iedereen er ook vragen bij heeft of dat dan aan de criteria voor verontrusting beantwoordt: er is ongezond, maar om van verontrusting te kunnen spreken, is er toch nog wel sprake van een aantal trappen hoger. Daartussen bevindt zich de grijze zone waarover we het vandaag hebben. Minister, vanuit het parlement is er dus de vraag aan u om toch eens te overleggen met de mensen van die

organisatie zelf, en te bekijken of ze zelf tot inzicht komen. Als dat niet lukt, dan meen ik dat we ons eens moeten beraden over de vraag of we zelf nog iets in ons arsenaal hebben waarmee we kunnen zeggen dat we dit soort wedstrijden niet zien zitten. Ik zou niet graag de decretale bazooka bovenhalen om zo iets onmogelijk te maken. Ik hoop dat het gezond verstand hier zegeviert, maar als iedereen hardleers en hardhorig blijft, dan wil ik wel eens met mijn collega's bekijken wat we kunnen ondernemen om ter zake toch een heel duidelijk signaal te geven.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bert Moyaers aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over begrijpelijke communicatie tussen huisarts en patiënt en de noodzaak om te werken aan gezondheidsvaardigheden – 2333 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Bart Van Malderen

De voorzitter: De heer Moyaers heeft het woord.

Bert Moyaers (sp-a): Voorzitter, minister, dokters staan bekend om hun onleesbaar handschrift, maar ook als ze mondeling communiceren, komt de boodschap lang niet altijd aan bij de patiënt, die daardoor vaak belangrijk advies in de wind slaat.

Uit een recent onderzoek van de Onafhankelijke Ziekenfondsen bij meer dan duizend Belgen blijkt dat voor vier op de tien mensen de huisarts soms Chinees lijkt te spreken. Zij die hun arts niet goed begrijpen, zijn sneller weer buiten dan binnen, zonder goed te weten wat van hen verwacht wordt. Hun gezondheid lijdt daaronder. Zo zullen deze patiënten tot twee keer zo vaak medicatie overslaan en houden ze zich minder vaak aan het advies om een specialist te raadplegen of gezonder te leven. Ze hebben meer kosten voor gezondheidszorg, worden vaker gehospitaliseerd en overlijden vroeger. De belangrijkste risicogroep hierbij zijn ouderen. Zij zijn vaker vergeetachtig en hebben dikwijls geen toegang tot goede informatiebronnen. Ook bij 18 procent van de jongeren van 17 tot 18 jaar blijkt de gezondheidsvaardigheid onvoldoende, en dit is zeker het geval bij laagopgeleiden.

Uit een eerdere studie, van 2011, bleek al dat 47 procent van de Europeanen de dokter niet begrijpt. Het is niet dat artsen geen moeite doen om begrijpelijk te praten, maar dokters moeten nog een stap verder durven te gaan. Vaak zijn er heel wat indicatoren waarbij je als arts kunt zien dat de boodschap bij de patiënt niet aankomt. De patiënt zit bijvoorbeeld te schuifelen op zijn stoel of draait een formulier dat hij net heeft gekregen meteen weer om. Bovendien hebben heel wat patiënten angst om vragen te stellen aan de dokter, terwijl dat net nergens voor nodig is. De arts zou dan gewoon moeten vragen: 'Hebt u me wel begrepen?' Dat klinkt misschien direct, maar is op zo'n moment echt nodig.

We moeten echter niet alleen naar de huisarts kijken om dit op te lossen. Uiteraard moeten zij leren inspelen op hun patiënt, vakjargon weglaten enzovoort, maar het is niet alleen de taak van de arts. We moeten ervoor zorgen dat de patiënt gesensibiliseerd wordt en dat artsen toegang krijgen tot tools om hun patiënten uitleg te kunnen geven. Artsen staan vaak onder tijdsdruk. Dan kan het interessant zijn om patiënten te verwijzen naar leesbare en goedgekeurde informatieplatformen.

In sommige ziekenhuizen beseffen ze dat er werk aan de winkel is. Zo organiseert men in Dendermonde een infosessie waarop honderd patiënten leren hoe ze met hun arts kunnen communiceren.

In september 2014 formuleerde de Koninklijke Academie voor Geneeskunde van België zes duidelijke aanbevelingen aan het beleid om de gezondheidsvaardigheden in

Vlaanderen te verhogen, met name de evolutie in de gezondheidsvaardigheden van de populatie op te volgen, de integratie van gezondheidsvaardigheden in de gezondheidszorg, het onderwijs, de sociale sector en de media te bevorderen, desinformatie en onterechte claims aan te pakken, financiële incentives te geven voor informatie aan mensen met beperkte gezondheidsvaardigheden, de opleiding van zorgverleners inzake het detecteren van en inspelen op gezondheidsvaardigheden te stimuleren, en initiatieven voor gezondheidsvaardigheden van cliënten, patiënten en zorgverleners op te nemen in de kwaliteitsnormen die aan instellingen worden opgelegd.

In uw beleidsbrief vind ik het werken aan gezondheidsvaardigheden enkel terug onder acties die Samenlevingsopbouw moet ontwikkelen naar mensen in armoede en kwetsbare groepen. Uit bovenvermeld onderzoek blijkt echter dat het om veel meer mensen gaat dan kwetsbare groepen, als we het hebben over vier op tien mensen die hun arts niet begrijpen.

Minister, heeft Samenlevingsopbouw al werk gemaakt van de opdracht met betrekking tot gezondheidsvaardigheden voor kwetsbare groepen? Overweegt u bijkomende initiatieven naar de brede bevolking in het licht van de recente berichtgeving? Welke initiatieven hebt u tot hiertoe genomen in opvolging van de beleidsaanbevelingen van de Koninklijke Academie voor Geneeskunde van België? Bent u hierover in overleg met uw collega's van Onderwijs en Media? Wordt dit item ook aangekaart in de interministeriële conferentie?

De voorzitter: Minister Vandeuren heeft het woord.

Minister Jo Vandeuren: Dames en heren, vanuit Samenlevingsopbouw Vlaams-Brabant worden volgende projecten in het kader van gezondheidsvaardigheden uitgebouwd: uitbouw van een wijkgezondheidscentrum in Pajottenland/Zennevallei, een project met betrekking tot de toegankelijkheid van geestelijke gezondheidszorg in Leuven en de verdere uitrol van 'Bewegen op voorschrift'. Dit project werkt als volgt. Er is een vast protocol met toeleiding door huisarts en intermediairen. Er is begeleiding en beweging op maat door een coach. Er wordt een focus gelegd op vroeginterventie. Dit project is in het Leuvense gestart en wordt nu in heel Vlaanderen uitgerold.

Daarnaast werken alle instituten die we financieren in de Samenlevingsopbouw met sociale kruideniers. Vaak koppelen ze daar kookworkshops en vormingen aan met als thema 'gezonde voeding'. Riso Vlaams-Brabant is partner in het project van het centrum algemeen welzijnswerk (CAW) Halle-Vilvoorde 'Samen-Wel-Zijn' in de regio Pajottenland. Dat omvat een aanmeldpunt voor huisartsen, waar ze dossiers kunnen aanbrengen die breder moeten worden bekeken en tweemaandelijks multidisciplinaire overlegmomenten met het zorgteam bestaande uit huisarts(en), het OCMW, CAW Halle-Vilvoorde, Begeleid Wonen Pajottenland, het centrum voor geestelijke gezondheidszorg Passant, het mobiel team vanuit de psychiatrie en eventuele andere zorgverstrekkers. Ook in Hasselt werkt Samenlevingsopbouw (RIMO) aan de uitbouw van een wijkgezondheidscentrum. In Antwerpen is dit gerealiseerd in Lier en werkt men aan de uitbouw van een wijkgezondheidscentrum in Willebroek.

Gezondheidseducatie is nodig en belangrijk. Het is een gedeelde verantwoordelijkheid van overheid, scholen, zorgverleners, ziekenfondsen, media enzovoort. Vanuit de overheid zijn er de voorbije jaren meerdere initiatieven genomen. Ik geef een aantal voorbeelden. Sinds eind 2013 is er ondersteuning van het Belgisch Centrum voor Evidence-Based Medicine (Cebam) voor 'Gezondheid en Wetenschap'. Via de gelauwerde website www.gezondheidwetenschap.be en via sociale media wordt betrouwbare en toegankelijke informatie over gezondheid, gebaseerd op degelijk wetenschappelijk onderzoek of evidence-based medicine aangeboden. 'Gezondheid en Wetenschap' houdt mediageniek gezondheidsnieuws

onder de loep en biedt patiëntenrichtlijnen aan. Deze patiëntenrichtlijnen zijn een soort vertalingen van artsenrichtlijnen, die ook door huisartsen en andere zorgverleners gebruikt kunnen worden in hun contact met patiënten.

Steeds meer actoren, waaronder bijvoorbeeld media, mutualiteiten en Logo's (loco-regionaal gezondheidsoverleg en -organisatie) doen een beroep op 'Gezondheid en Wetenschap' voor toegankelijke en kwaliteitsvolle gezondheidsinformatie. Vorig jaar is er een beperkte campagne bij huisartsen en publiek gevoerd. De coördinator van 'Gezondheid en Wetenschap' wordt ook regelmatig gevraagd om toelichtingen te geven of deel te nemen aan debatten over dit thema. 'Gezondheid en Wetenschap' raakt zo steeds meer bekend.

Het Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie en Ziektepreventie (VIGeZ) zal binnen de beheersovereenkomst 'Algemene gezondheidsbevordering' een toolbox ontwikkelen waarmee de gezondheidscommunicatie kan worden afgestemd op de aanwezige gezondheidsvaardigheden zoals basisgeletterdheid, sociale en psychologische vaardigheden en kritische geletterdheid. Het gebruik van de instrumenten uit deze toolbox zal professionals helpen om de gezondheidsvaardigheden bij hun doelgroepen te verhogen. Doelgroepen met onvoldoende en lage gezondheidsvaardigheden worden bereikt via de omgeving waarin ze leven, verblijven, verzorgd worden, wonen en/of werken. Dit wil zeggen onder andere via bedrijven, lokale besturen, zorg- en welzijnsorganisaties. Professionals werkzaam in deze settings vinden hiervoor in de toolbox instrumenten om zicht te krijgen op het niveau van de gezondheidsvaardigheden van hun doelgroep, om hun gezondheidsinformatie en -communicatie beter af te stemmen op de aanwezige gezondheidsvaardigheden, en om de gezondheidsvaardigheden van hun doelgroep te verhogen.

Alle partnerorganisaties hebben de opdracht specifieke aandacht te besteden aan kwetsbare doelgroepen. U vermeldt in de schriftelijke voorbereiding van uw vraag zelf het voorbeeld van Sensoa, maar dat geldt ook voor andere partnerorganisaties zoals de Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen (VAD), VIGeZ en de Logo's.

De Vlaamse overheid is sinds 2015 bevoegd voor de huisartsenkringen. In hun doelstellingen is taalgebruik als een van de elementen die de toegankelijkheid van de huisartsgeneeskunde kan bevorderen, opgenomen. Dit staat letterlijk in de doelstellingen. Hoe ze dit realiseren, moet blijken uit de jaarverslagen. Deze analyse moet nog gebeuren. Huisartsenkringen hebben ook als opdracht de toegankelijkheid van de huisartsgeneeskunde voor alle patiënten van de huisartsenzone te optimaliseren.

De Vlaamse overheid ondersteunt het Vlaams Patiëntenplatform (VPP) en het Trefpunt Zelfhulp. De communicatie tussen huisarts en patiënt is geen specifiek thema in de werking van het VPP, maar past wel in het thema 'kwaliteit van zorg' die zij nastreven. In hun jaarverslag 2015 staat: "Om goede keuzes te kunnen maken, moeten patiënten goed geïnformeerd zijn, ook over de kwaliteit van de zorgverlening. Het VPP streeft ernaar de kwaliteit van de zorg te verhogen en transparant te maken vanuit het perspectief van chronisch zieke patiënten." Het Trefpunt werkt mee aan het uitwerken van de patiëntenrichtlijnen voor 'Gezondheid en Wetenschap'.

Het Agentschap Zorg en Gezondheid waakt over transparantie en toegankelijk taalgebruik in de publiekscommunicatie. Dit geldt bijvoorbeeld voor de communicatie over vaccinaties. Het agentschap heeft ook afspraken hierover met Informatie Vlaanderen, dit wil zeggen de lijn 1700 en vlaanderen.be. Zorgvoorzieningen besteden hier ook steeds meer aandacht aan en worden daarbij ondersteund door hun koepels en door de Vereniging voor overheidscommunicatie. Eind 2016 organiseren we een gezondheidsconferentie over gezond leven. Dit thema wordt bij de voorbereiding meegenomen.

De evolutie van de gezondheidsvaardigheden wordt niet door de overheid opgevolgd. De focus ligt momenteel op het bevorderen van de vaardigheden en het geven van correcte informatie. Vanuit mijn beleidsdomein neem ik initiatief en zijn er initiatieven waarbij andere domeinen betrokken zijn. Ik heb er al een aantal opgesomd. Zo is er bijvoorbeeld regelmatig overleg met de administraties en de kabinetten van Onderwijs over onder andere het preventieve gezondheidsbeleid inzake een gezonde leefstijl, vaccinaties en psychosociaal welzijn. Andere beleidsdomeinen worden ook betrokken bij bijvoorbeeld de voorbereiding van de reeds genoemde gezondheidsconferentie.

Aandacht besteden aan de gezondheidsvaardigheden van de doelgroep aan wie men zorg biedt, is momenteel nog niet opgenomen in de kwaliteitsnormen. Toegankelijkheid en transparantie over resultaten wordt wel gestimuleerd. Het Vlaams Patiëntenplatform bevraagt ook bijvoorbeeld de toegankelijkheid van de website van het ziekenhuis met als doel deze te verbeteren.

Dit item is momenteel niet opgenomen in de interministeriële conferentie.

De voorzitter: De heer Moyaers heeft het woord.

Bert Moyaers (sp.a): Minister, ik dank u voor het zeer uitgebreide antwoord. Ik ben in bepaalde zin ook wel tevreden.

Ik wil nog iets dieper ingaan op de vraag welke initiatieven u tot hiertoe hebt genomen in opvolging van de beleidsaanbevelingen van de Koninklijke Academie. Ze hebben proberen te formuleren hoe het beleid de gezondheidsvaardigheden kan verhogen. Dat zou bijvoorbeeld kunnen door een forum te creëren waarbinnen actoren die gezondheidsvaardigheden moeten realiseren, elkaar meermaals kunnen ontmoeten, informatie en ervaringen kunnen uitwisselen en elkaar zo kunnen versterken. Dat biedt uiteindelijk ook de mogelijkheid om concrete doelstellingen omtrent de gezondheidsvaardigheden te formuleren en op te volgen. Het kan een stimulans zijn om werk te maken van de ontwikkeling, evaluatie, implementatie en interventies van de zorgsector. Daarvoor kan aansluiting worden gezocht bij bestaande initiatieven in het buitenland, zoals in Nederland en Schotland, maar ook bij Europese projecten.

De Koninklijke Academie voor Geneeskunde in België zou nog een zevental acties toevoegen. Ik meen er een aantal in uw antwoord te hebben gehoord, tenzij ik het fout heb. De bestaande initiatieven die diverse bevolkingsgroepen op een aangepaste wijze correct en op een relevante manier informeren over preventieve maatregelen en beschikbare zorg zoals de websites van VIGeZ en Sensoa, moeten nog worden verstrekt en uitgebreid. Ik begrijp uit uw antwoord dat op dat vlak een zekere ontwikkeling aan het gebeuren is. Ik zal ze niet allemaal opsommen, maar ik heb er nog eentje met stip aangeduid, namelijk dat de overheid het opnemen van gezondheidsvaardigheden in de vakoverschrijdende eindtermen van het lager en het secundair onderwijs moet stimuleren. Ik veronderstel dat u dit zult doen in overleg met de minister van Onderwijs.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Ik was een beetje verwonderd over de vraag, aangezien we de conferentie zullen hebben. Het wordt ook een beetje karikaturaal voorgesteld. Ik heb nog geen enkele huisarts Chinees horen spreken. Onleesbaar handschrift kan, maar we evolueren naar voorschriften die worden afgedrukt, zeker bij jonge huisartsen is dat steeds meer de norm.

In de opleiding van jonge huisartsen wordt er heel veel aandacht besteed aan communicatievaardigheden en ook aan het goed informeren op maat van de

patiënt. Ze hebben twee jaar HIBO-schap (huisarts in beroepsopleiding), waarin ze die vaardigheden ten volle kunnen ontplooiën vooraleer ze zelfstandig beginnen.

U sprak ook over de tijdsproblematiek. Dat is inderdaad een reëel probleem. Ik zou pleiten voor meer ondersteuning door bijvoorbeeld verpleegkundigen omdat zij op een goede manier met patiënten kunnen communiceren.

Vroeger hadden huisartsen maar ook specialisten vaak een paternalistische houding, maar we evolueren steeds meer naar een bilaterale relatie, waar patiënten toch worden beschouwd als een actieve actor, maar wel met wederzijds respect. Ik denk dat er ook bij patiënten nog mogelijkheden zijn om op een correctere en minder agressieve manier te communiceren. Het gebruik van websites en brochures komt als communicatiemiddel in de huidige opleiding heel veel aan bod.

De voorzitter: De heer Persyn heeft het woord.

Peter Persyn (N-VA): Ik wil me graag aansluiten. Vijfentwintig jaar geleden werkte ik in een groepspraktijk en de onleesbaarheid van het geschrift van een aantal mensen was een van de redenen om over te gaan tot automatisering. Ik denk dat dat van mij redelijk leesbaar was.

Ik deel de bezorgdheid van de initiële vraagsteller. Er is ook een mattheuseffect. Hoe bereiken we die moeilijk bereikbare groep? Met het aanbod op websites, in brochures – en dat kan gaan over tal van gezondheidsaspecten of aspecten van ziek zijn en chronisch ziek zijn – bereiken we die groep heel weinig. Ik denk dat een meer multidisciplinaire aanpak zich opdringt. Er is een verdunning en een vergrijzing van het huisartsenkorps. Er is een probleem van tijd. De artsen hebben minder tijd omdat ze gewoon meer werk hebben. Een multidisciplinaire aanpak voor die kwetsbare groep is zeker aan de orde.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jan Bertels aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de gevolgen voor zorgbehoevende bejaarden van de aanpassing van de roerende voorheffing op dividenden uitgekeerd door vastgoedbevaks – 2366 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Bart Van Malderen

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

Jan Bertels (sp.a): Voorzitter, minister, collega's, met ingang van 1 januari 2017 zou de wijziging van de federale wetgeving van 26 december 2015 om de dividenden die uitgekeerd worden door vastgoedbevaks of de geregementeerde vastgoedvennootschappen, in zoverre zij investeren in onroerende goederen waarvan minstens 60 procent uitsluitend of hoofdzakelijk voor aan gezondheidszorg aangepaste woonzorgeenheden aangewend worden of bestemd zijn, te onderwerpen aan 27 procent roerende voorheffing in plaats van 15 procent, teruggedraaid worden. In mensentaal: investeringen in zorgvastgoed zullen opnieuw kunnen genieten van een verlaagde roerende voorheffing van 15 procent in plaats van een roerende voorheffing van 27 procent. Een tiental dagen geleden heeft de Federale Regering hierover een ontwerp goedgekeurd.

Voormelde wijziging van de roerende voorheffing noopte onder meer sommige OCMW's of gemeenten die met zulke vennootschappen samengewerkt hebben voor bijvoorbeeld de bouw van woongelegenheden voor bejaarden, extra kosten ten laste te nemen, of erger, deze extra kosten door te rekenen aan de eindgebruiker, de zorgbehoevende bejaarde. Ook uw collega Van Overtveldt, de federale minister

van Financiën, erkent dit nu, want hij haalt de hogere facturen voor de bewoners van die zorgvoorzieningen, aan als reden om die verhoogde roerende voorheffing terug te draaien. Het kan gaan om een aanzienlijk bedrag per maand. Minister, u hebt dit deels ook al beantwoord in uw antwoord op mijn schriftelijke vraag van 17 maart 2016.

Prijsverhogingen van voorzieningen voor senioren kunnen alleen maar wanneer die afdoende gemotiveerd worden. Voor prijsverhogingen gelieerd aan voormelde wijziging van de fiscale wetgeving, vervalt vanaf januari 2017 derhalve de motivering.

Minister, wat is uw standpunt over het federale voornemen om de dividenden die uitgekeerd worden via voormelde vastgoedbevaks of zorgvennootschappen, opnieuw te laten dalen naar 15 procent? Zult u er mee over waken dat recente prijsverhogingen, met motivatie onder meer de gestegen roerende voorheffing, teruggedraaid worden opdat de betrokken bejaarden genieten van voormelde geplande wijziging van de federale wetgeving en ze geen prijsverhoging krijgen op basis van regelgeving die niet meer bestaat omdat de roerende voorheffing wordt teruggedraaid?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: De Federale Regering heeft inderdaad eind 2015 beslist om de dividenden die uitgekeerd worden door de gereguleerde vastgoedvennootschappen, vanaf 1 januari 2016 te onderwerpen aan een eenvormige roerende voorheffing van 27 procent in plaats van 15 procent. Het betrof een van de maatregelen rond de taxshift, die een verschuiving van de lasten op arbeid naar de inkomsten uit kapitaal beoogt. Deze beslissing volgt op een eerdere wetwijziging uit 2012, die de oorspronkelijke vrijstelling van roerende voorheffing op dividenden van de bevak schrapt. Met andere woorden: 3 jaar geleden was dat nog 0 procent.

Deze verhoging van de roerende voorheffing heeft gevolgen voor de private en openbare besturen die samen met Care Property Invest, het vroegere Serviceflat Invest en 100 procent zorgvastgoedbedrijf, 1988 serviceflats realiseerden. Het had immers als onbedoeld neveneffect dat deze tariefverhoging door Care Property Invest via een verhoging van de canon doorgerekend wordt aan het initiatiefnemende OCMW, de OCMW-vereniging of de vzw. Dat betekent dat zij dat op hun beurt in hun budget moesten verwerken.

Care Property Invest werd op initiatief van de Vlaamse Regering op 30 oktober 1995 opgericht onder de naam Serviceflats Invest NV, met als doel de bouw en financiering van serviceflats voor OCMW's en sociale vzw's. Care Property Invest heeft sinds 25 november 2014 het statuut van een openbare gereguleerde vastgoedvennootschap naar Belgisch recht. In de overeenkomst tussen Care Property Invest en de initiatiefnemer van een serviceflatcomplex staat gestipuleerd dat bij een stijging van de dividendtaks, de huurinkomsten of de door de initiatiefnemer te betalen canon, evenredig worden verhoogd, zodat de aandeelhouder geen nadeel ondervindt.

Federaal minister van Financiën Van Overtveldt heeft vrijdag laatstleden aangekondigd dat investeringen in zorgvastgoed – de residentiële vastgoedvennootschappen – opnieuw zullen kunnen genieten van een verlaagde roerende voorheffing van 15 procent en dit vanaf 1 januari 2017. De nieuwe verlaagde dividendtaks zou gelden voor alle gereguleerde vastgoedvennootschappen die voor 60 procent belegd zijn in zorgvoorzieningen. Concreet gaat het om Aedifica en Care Property. Dat is informatie die we kregen van een bank.

Vele OCMW-besturen schreven ons inderdaad een brief waarin zij hun bekommernis uitten over de gevolgen van de verhoging van de dividendtaks van 15

naar 27 procent en het mogelijke effect ervan op de dagprijs van de bewoners van de serviceflats. Als minister bevoegd voor het ouderenbeleid ben ik natuurlijk bekommerd om de betaalbaarheid en toegankelijkheid voor de bewoners en gebruikers van de residentiële ouderenzorgvoorzieningen. Ik heb dan iedereen aangeraden om met betrekking tot deze problematiek bij minister Van Overtveldt te pleiten voor een afwijking voor deze specifieke dossiers.

Daarnaast vind ik het belangrijk dat vastgoedinvesteringen in de zorgsector worden aangemoedigd en gestimuleerd door een verlaagde roerende voorheffing op de opbrengsten uit aandelen van deze gespecialiseerde gereguleerde vastgoedvennootschappen. Het is dan ook met tevredenheid dat ik kennis heb genomen van de terugschroefing.

We hebben reeds in kaart gebracht voor welke serviceflatgebouwen die met Care Property Invest gerealiseerd werden er sinds 1 januari 2016 een dagprijsverhoging werd aangevraagd met motivatie van de sinds 1 januari 2016 gestegen roerende voorheffing. Het betreft hier tot en met de maand mei 2016 3 van de in totaal 75 serviceflatgebouwen die met Care Property Invest gerealiseerd werden, in Zulte, Deinze en Roeselare. Voor de 3 betrokken voorzieningen werd een goedkeuring voor de verhoging van de dagprijs verleend. Ik laat de cijfers toevoegen aan het verslag.

Het spreekt voor zich dat beheerders van deze serviceflats enkel een dagprijsverhoging kunnen aanvragen bij het agentschap Zorg en Gezondheid, wanneer zij aantoonbaar maken dat zij door deze verhoogde dividendtaks verliezen lijden. Zodra de aangekondigde wijziging van de wet van 26 december 2015 zal zijn goedgekeurd, zal mijn administratie de betrokken besturen dan ook contacteren met een verzoek om vanaf de ingangsdatum van deze wetswijziging een dagprijsaanpassing door te voeren ten belope van een vermindering met het aandeel van de sinds 1 januari 2016 gestegen roerende voorheffing in de goedgekeurde dagprijsverhoging. Voor andere vormen van woongelegenheden waar er vaak gestegen roerende voorheffing actief is, werden tot op heden nog geen aanvragen tot dagprijsverhoging ingediend ten gevolge van de verhoging van de dividendtaks voor woonzorgcentra.

Zoals u weet, is Vlaanderen ten gevolge van de zesde staatshervorming, sinds 1 januari 2015 ten volle bevoegd voor het dagprijzenbeleid van de residentiële ouderenzorgvoorzieningen. We hebben de criteria die de federale overheid hanteerde, geactualiseerd. Er zijn twee belangrijke elementen in het kader van het voorliggende onderwerp, met name ten eerste: indien een voorziening subsidiëring bekam met betrekking tot een investering die eerder aanleiding gaf tot een dagprijsverhoging, dan dient achteraf een dagprijsverlaging te worden toegepast. Ten tweede zijn er beschermende maatregelen uitgevaardigd voor de bestaande bewoners. Zo mag bijvoorbeeld voor de bestaande bewoners bij een aanvraag tot dagprijsverhoging met toepassing van rubriek B tot en met E de dagprijs niet meer toenemen dan 10 procent en dit verspreid over twee jaar.

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

Jan Bertels (sp.a): Ik ben blij dat u ook tevreden bent dat die stijging van de roerende voorheffing teruggedraaid wordt. U bent er uw antwoord mee begonnen, het was een maatregel in het kader van de taxshift, een maatregel om inkomsten uit kapitaal te belasten. Ik denk dat u die woorden gebruikt hebt. *(Opmerkingen van minister Jo Vandeuren)*

Daar wil ik toe komen, minister. Er is een hele discussie aan de gang over eerlijke en rechtvaardige fiscaliteit. Ik ben er niet voor, en u ook niet neem ik aan, dat maatregelen met betrekking tot eerlijke fiscaliteit en kapitaalsbelasting worden

doorgerekend aan de zwakkere eindgebruiker, hier de zorgbehoevende bejaarde die de factuur doorgerekend krijgt in zijn dagprijs.

Ik ben blij – voor de tweede keer – dat u terecht zegt dat u die dagprijsverhogingen, voor de drie die u genoemd hebt, teruggeschroefd moeten worden indien de motivatie voor de verhoging wordt tenietgedaan door het goedkeuren van de federale wetgeving. Dat zal deze zomer gebeuren want het zit geloof ik in de Programmawet.

Minister, kunt u proactief communiceren zodat vermeden wordt dat er nog andere dan die 75 die u genoemd hebt, een dagprijsverhoging aanvragen voor de resterende maanden van dit jaar? Kunt u proactief communiceren dat het niet wenselijk is, van mijnentwege en ik hoop ook van uwentwege, dat er een dagprijsverhoging wordt gevraagd naar aanleiding van die nog tijdelijk bestaande maatregel van de stijging van de roerende voorheffing? Het is dan ook een beetje bizar, het had wel gekund in het kader van de fiscale wetgeving, dat sommige mensen, tot mijn spijt, die dagprijsverhoging één jaar moeten dragen. Het is spijtig dat ondanks de acties van de OCMW's, u hebt het zelf gezegd, minister Van Overtveldt deze maatregelen voor de zorgvastgoedvennootschappen niet retroactief heeft teruggedraaid tot 1 januari 2016. Het gaat hier niet om grote bedragen, maar het symbool dat een kapitaalsbelasting wordt doorgeschoven naar een zorgbehoevende bejaarde, sluit als een tang op een varken en strookt helemaal niet met rechtvaardige fiscaliteit.

De voorzitter: Minister Vandeuren heeft het woord.

Minister Jo Vandeuren: Ik vind dat we de federale minister een pluim moeten geven omdat hij die maatregel terugschroeft.

Peter Persyn (N-VA): Ik had uit het antwoord begrepen dat dit met retroactieve kracht zou gebeuren, maar dat is niet zo. In ieder geval ben ik blij en ben ik het eens met de vraagsteller en de minister dat er toch een sociale reflex is, zowel aan Vlaamse als aan federale zijde. Ik ben ook blij dat het maar over 4 procent van de aanvragen gaat, 3 van de 75, maar goed, het zijn er 4 te veel.

Jan Bertels (sp.a): Als iedereen het ermee eens is, ik ben bereid een motie in te dienen bij de Federale Regering met de steun van deze commissie om dat retroactief te doen tot 1 januari 2016. Als dat de vraag is: graag, heel graag!

De voorzitter: Minister Vandeuren heeft het woord.

Minister Jo Vandeuren: Ik wil het dubbele geluuksmoment van collega Bertels niet bederven. We kunnen toch waarderen dat de Federale Regering die maatregel stopzet.

Want u hebt dat terecht aangehaald: mocht dat zijn doorgedaan, hadden we toch een issue gehad. Ik denk dat we er dus tevreden over mogen zijn dat het gebeurt. Ik vind dat de heer Persyn gelijk heeft. Op dit ogenblik zijn er drie dossiers die ons bekend zijn. Ik zal contact opnemen met het agentschap om na te gaan op welke manier zij, gelet op deze informatie, zullen omgaan met vragen die er theoretisch nog zouden kunnen komen. Eerlijk gezegd: het jaar is halfweg. Als je dat nog moet doen, lijkt mij dat een eigenaardige redenering van de initiatiefnemer, aangezien dat effect binnen een halfjaar al geneutraliseerd is. We zullen die drie er zeker op attenderen dat we verwachten dat ze dan ook dienovereenkomstig de verminderingen toepassen op het moment dat die fiscale issues van de baan zijn.

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

Jan Bertels (sp.a): Het is inderdaad een goede zaak dat het wordt teruggedraaid. Het had ook retroactief kunnen worden teruggedraaid, maar kom.

Minister, ik wil u verzoeken om dat na te gaan, alleen voor die drie die dat effectief vragen wegens specifiek die motivatie. U riskeert nog een aantal vragen te krijgen – en ik ken er zo eentje – waarbij er een combinatie is van verliesregeling – waarnaar u zelf hebt verwezen in uw betoog – en deze stijging van de roerende voorheffing. Daarbij zal men een combinatie maken om facturen door te schuiven naar de bewoner van de ouderenvoorziening.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Griet Coppé aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het nieuwe concept van de dagverzorgingscentra – 2368 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Bart Van Malderen

De voorzitter: Mevrouw Coppé heeft woord.

Griet Coppé (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, sinds 1 januari 2013 kan een dagverzorgingscentrum ook worden uitgebaat door een erkende dienst voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg. In artikel 51 van bijlage IX van het besluit van de Vlaamse Regering zijn hiervoor specifieke erkenningsvoorwaarden vastgelegd. Een dagverzorgingscentrum conform artikel 51 – zo wordt het ook genoemd in de volksmond – onderscheidt zich van de overige dagverzorgingscentra, onder andere op het gebied van de financiering van de zorg en enkele specifieke erkenningsvoorwaarden. Het betreft voornamelijk kleinschaliger opvang voor senioren die buurtgericht zijn of in een wijk of gemeenschap worden opgericht waar ze altijd hebben gewoond. Dergelijke initiatieven worden ook collectieve autonome dagopvang (CADO) genoemd.

Intussen zijn ze 3 jaar werkzaam en zijn er in Vlaanderen reeds 45 dagverzorgingscentra conform artikel 51 erkend. Dat is dus wel een succes te noemen. Brussel heeft er geen enkele en West-Vlaanderen maar 4. Wat de andere provincies betreft, telt Antwerpen er 14, Vlaams-Brabant 13, Oost-Vlaanderen 8 en Limburg 6. Het valt natuurlijk wel op dat er in West-Vlaanderen maar 4 zijn. Vooral voor een landelijk gebied is een CADO namelijk net heel goed geschikt, omdat het kleinschalig is en ingebed in de dorpsgemeenschap.

Een dagverzorgingscentrum ontvangt de eerste drie jaar dat het in aanmerking komt voor subsidiëring het maximale subsidiebedrag, ongeacht bezetting. Vanaf het vierde volledige erkenningsjaar wordt het subsidiebedrag berekend in functie van de gerealiseerde gemiddelde bezetting. De pioniers van een CADO vallen dit jaar terug op een lager subsidiebedrag.

– Katrien Schryvers treedt als voorzitter op.

Ik wil graag het belang van de dagverzorgingscentra onderstrepen. Dat wordt over de partijgrenzen heen gedragen. De dagopvang past perfect in de visie van de vermaatschappelijking van de zorg, net als het langer thuisblijven van de zorgbehoevende in de eigen omgeving. Als respijtzorg zijn dagverzorgingscentra onmisbaar. Ook is het voor de mantelzorg veel haalbaarder wanneer de persoon zelf gedurende de dag in een dagverzorgingscentrum kan verblijven. De ondersteuning is dus zeer goed en meer dan nodig. Dat bleek onlangs nog uit de resultaten van een studie van de Studiedienst van de Vlaamse Regering naar mantelzorg. Bovendien verhoogt zo het rendement van de gezinszorg. Het gaat immers niet om een een-op-eenrelatie, want meestal genieten vier personen van één personeelslid van gezinszorg. Daarom is het eigenlijk ook efficiënt op de koop toe.

Minister, hoe evalueert u het invoeren van het nieuwe concept van CADO? Wat zijn de bevindingen vanuit de sector zelf na drie jaar?

Sommige dagverzorgingscentra – vooral die die vanaf het begin zijn opgestart – vallen nu terug op een lager subsidiebedrag, gebaseerd op de gerealiseerde bezetting. Heeft deze financiële impact ook gevolgen op het terrein, bijvoorbeeld wat betreft het voortbestaan van deze dagverzorgingscentra?

Welke oorzaken ziet u bijvoorbeeld in het lage aantal dagverzorgingscentra van een CADO in de provincie West-Vlaanderen? Het valt toch op dat er daar maar vier werden gerealiseerd en in andere provincies meer. Zult u inzetten op de uitbreiding van het aanbod in de 'blinde vlekken' in Vlaanderen en specifiek in de provincie West-Vlaanderen?

Is het bestaan van de CADO's volgens u voldoende gekend onder de mantelzorgers en zorgbehoevenden of initiatiefnemers? Ik ga ervan uit dat de diensten voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg dit wel kennen, maar worden ze ook voldoende gestimuleerd?

Uit de recente cijfers op de website blijkt dat er reeds 238 zijn in totaal. Het gaat natuurlijk over 45 CADO's en 193 klassieke dagverzorgingscentra. We zien dat dit cijfer jaar na jaar stijgt. Dat is goed.

Mijn belangrijkste vraag is: hoe staat het met de CADO's na het driejarig bestaan? Wat leert de evaluatie?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Collega, de erkenningsvoorwaarden voor de dagverzorgingscentra zijn in overleg met de sector en met de koepelorganisaties ouderenzorg en thuiszorg uitgeschreven en aangepast. Deze aanpassingen zijn in werking getreden op 17 december 2012. Erkenning van dagverzorgingscentra door diensten voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg werden vanaf die datum mogelijk door toepassing van artikel 51.

Tijdens de inspectiebezoeken worden de erkenningsvoorwaarden getoetst die vermeld worden in de bijlage IX bij het stambesluit. Met uitzondering van de voorwaarden die vermeld worden in artikel 51, gelden alle voorwaarden voor alle dagverzorgingscentra, dus ook voor dagverzorgingscentra conform artikel 51 van de bijlage IX.

Er zijn reeds overlegmomenten geweest met de sector, die knelpunten betreffende onder meer brandveiligheid en voedselveiligheid naar boven brachten. De conceptnota Vlaams welzijns- en zorgbeleid voor oudere personen 'Dichtbij en integraal, visie en veranderagenda' omvat de diverse te ondernemen acties die op korte en lange termijn wenselijk zijn om de toenemende vraag naar aangepaste woon-, zorg- en ondersteuningsvormen voor de ouder wordende Vlaming op een adequate wijze te beantwoorden. Voor de verdere operationalisering van de conceptnota zijn diverse werkgroepen opgestart en gepland met als doel een inventaris op te maken van de op het werkveld ervaren en vastgestelde knelpunten en het formuleren van beleidsaanbevelingen. De werkgroep betreffende de dagverzorgingscentra, zowel conform als niet-conform artikel 51, wordt dit najaar opgestart.

Elk dagverzorgingscentrum ontvangt de eerste drie jaar dat het in aanmerking komt voor subsidiëring, het maximale subsidiebedrag, ongeacht de gerealiseerde gemiddelde bezetting. Vanaf het vierde volledige erkenningsjaar moeten de dagverzorgingscentra een minimale gemiddelde bezettingsgraad behalen en is het subsidiebedrag afhankelijk van de gemiddelde bezettingsgraad, in dagen voor degene die niet-conform artikel 51 zijn opgericht, of in uren voor degene die conform artikel 51 zijn opgericht, van het werkingsjaar in kwestie.

De werkingssubsidies en de subsidieregeling voor de dagverzorgingscentra zijn met ingang van 1 januari 2013 in hun geheel herbekeken. Vanaf 1 januari 2013

is de minimale gemiddelde bezettingsgraad verminderd. De subsidiëring is uitgebreid van een bezettingsgraad van zeven tot tien naar een bezettingsgraad van vier tot tien, zodat in kleinere gemeenten ook een dagverzorgingscentrum kan worden gesubsidieerd. Om subsidies te krijgen, moet men dus een bezettingsgraad halen van gemiddeld vier gebruikers. Vanaf tien gebruikers wordt de maximale subsidie uitbetaald. Het aantal gebruikers in een dagverzorgingscentrum conform artikel 51 is op jaarbasis beperkt tot gemiddeld tien.

De op 1 januari 2015 erkende dagverzorgingscentra ontvangen, ongeacht hun aantal erkenningsjaren, vóór 1 juli 2015 het voorschot voor het werkingsjaar 2016 dat overeenstemt met 90 procent van het maximale subsidiebedrag. Pas bij de uitbetaling van het saldo in 2017 wordt, na goedkeuring van de ingediende bezettingsgegevens, het definitief toe te kennen bedrag aangepast. De dagverzorgingscentra conform artikel 51 die sinds 1 januari 2013 erkend zijn, zullen dus pas ten vroegste in december 2017 een eventuele terugvordering ontvangen met betrekking tot het uitbetaalde voorschot 2016. De bedragen schommelen tussen 20.183 euro bij gemiddeld vier gebruikers tot 23.928 euro bij een gemiddelde bezetting van tien gebruikers.

De subsidiebedragen van de werkingssubsidies voor een dagverzorgingscentrum conform artikel 51 bij de bijlage IX zijn lager dan voor een regulier dagverzorgingscentrum, omdat de subsidiëring van de prestaties van het verzorgend personeel via de erkende dienst voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg verschillen van de subsidiëring van de prestaties van het verzorgend personeel via het RIZIV. Het RIZIV komt immers alleen tegemoet in de zorgkost voor zwaar zorgbehoevende ouderen.

In elke Vlaamse gemeente is de realisatie van een dagverzorgingscentrum programmatorisch mogelijk, al dan niet conform artikel 51. De programmatie voorziet op 1 januari 2016 in de realisatie van 370 dagverzorgingscentra in Vlaanderen, inclusief Brussel. Op 9 juni 2016 zijn er 200 erkende dagverzorgingscentra niet-conform artikel 51 en 52 erkende dagverzorgingscentra conform artikel 51. Op die datum zijn er 64 voorafgaande vergunningen verleend voor de realisatie van een dagverzorgingscentrum niet-conform artikel 51 en 23 vergunningen voor de realisatie van een dagverzorgingscentrum conform artikel 51.

De programmatie voorziet op 1 januari 2016 in de realisatie van 74 dagverzorgingscentra in West-Vlaanderen. In West-Vlaanderen zijn er op 9 juni 2016 57 erkende dagverzorgingscentra niet-conform artikel 51 en 4 erkende dagverzorgingscentra conform artikel 51. Op die datum zijn er 10 vergunningen verleend voor de realisatie van een dagverzorgingscentrum niet-conform artikel 51 en 3 vergunningen voor de realisatie van een dagverzorgingscentrum conform artikel 51. Er is dus op 9 juni 2016 geen programmatieruimte meer voor de realisatie van bijkomende dagverzorgingscentra in deze provincie. Een uitbreiding van het aantal dagverzorgingscentra conform artikel 51 is dan ook momenteel niet mogelijk in West-Vlaanderen.

Zoals gezegd is in elke Vlaamse gemeente de realisatie van een dagverzorgingscentrum programmatorisch mogelijk. De diensten maatschappelijk werk van de ziekenfondsen, de sociale diensten van OCMW's en ziekenhuizen en vele zorgactoren zijn op de hoogte van de verschillende dagverzorgingscentra in hun werkingsgebied. Zij verwijzen ook regelmatig door naar deze centra. Ook via de sociale kaarten worden deze bekendgemaakt. Enkel dagverzorgingscentra die worden uitgebaat door een initiatiefnemer die ook een erkende dienst voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg uitbaat en die uitsluitend gebruikers verzorgen die al thuiszorg of aanvullende thuiszorg hebben genoten, komen in aanmerking voor een voorafgaande vergunning en voor een erkenning als dagverzorgingscentrum conform artikel 51. De diensten voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg

maken de mogelijkheden van deze centra zelf ook bekend bij hun klanten en verwijzen hun gebruikers naar deze centra door.

De voorzitter: Mevrouw Coppé heeft het woord.

Griet Coppé (CD&V): Minister, dank u voor uw antwoord. Het belangrijkste is dat in het najaar de evaluatie van de CADO's, de erkende dagverzorgingscentra conform artikel 51 van de bijlage IX, plaatsvindt.

Dat de CADO's een succesverhaal worden, is zeker. In West-Vlaanderen is er, conform artikel 51 over het oprichten van klassieke dagverzorgingscentra, geen uitbreiding meer mogelijk. Er is immers een volledige bezetting. Dat toont natuurlijk dat er echt wel nood is aan dagverzorgingscentra. Ik hoor steeds meer dat mensen, als ze niet te zwaar zorgbehoevend zijn, liever naar een dagverzorgingscentrum gaan dan naar een woonzorgcentrum. Het succes van dagverzorgingscentra blijft dus zeker bestaan, wat een goede zaak is. Het belangrijkste is dat ook daarbij de mantelzorgers zeker worden ontlast. Even belangrijk is de vraag hoe men in de toekomst verder met CADO's kan omgaan, en of de CADO's verder kunnen standhouden. Uitbreiden kan immers niet meer. Ik zal dit zeker verder opvolgen wanneer de evaluatie er komt.

De voorzitter: De heer Persyn heeft het woord.

Peter Persyn (N-VA): Mevrouw Coppé, vanwege onze fractie wil ik u feliciteren voor de vragen, die inderdaad heel pertinent zijn in het kader van de vermaatschappelijking van de zorg. Tussenwoonzorgvormen zoals de dagverzorgingscentra en de CADO's vinden inderdaad steeds meer ingang. Ik denk dat u het zelf was die die CADO's vorig jaar een cadeau hebt genoemd voor ouderen, die zo dicht mogelijk bij huis kunnen worden opgevangen. Of was dat mevrouw Schryvers? Wij kijken ook uit naar die evaluatie in het najaar, in het bijzonder dan wat de provincie West-Vlaanderen betreft. U hebt verwezen naar de bezettingsgraad daar. Het is immers natuurlijk ook belangrijk om niet zozeer het absolute aantal te kennen, maar wel om telkens de reële bezettings- en opnamegraad te krijgen in die evaluatie. Minister, we zien ook met aandacht en nieuwsgierigheid de voorstellen van u en uw kabinet tegemoet over de nieuwe persoonsvolgende financiering voor ouderenzorg, en over hoe we die tussenwoonzorgvormen daar in de toekomst in meenemen.

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

Jan Bertels (sp.a): Zoals aangehaald is dit een belangrijke tussenvorm in het kader van de vermaatschappelijking van de zorg. Minister, we kennen allemaal CADO's op het terrein die goed werken en CADO's die minder goed werken. U hebt zelf gezegd dat er een programmatorische mogelijkheid, een programmatisch kader is om één CADO per gemeente te hebben. Misschien zou het niet slecht zijn om bij de evaluatie in het najaar te bekijken of er sprake kan zijn van meer dan één CADO in een gemeente als er in een naburige gemeente de facto momenteel om om het even welke reden een lagere bezettingsgraad is, terwijl de CADO of het klassieke dagverzorgingscentrum in de gemeente in kwestie wordt overstelpd. Het lijkt me een opportuniteit om dat mee te nemen in de evaluatie.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: In die evaluatie kunnen er zeker een aantal zaken worden meegenomen. Mijnheer Bertels, ik wil toch een kleine nuance maken. Ik heb nooit 'één CADO in elke gemeente' gezegd, wel 'één dagverzorgingscentrum in elke gemeente'. Dat is niet helemaal hetzelfde. U wijst echter terecht op wat ik erg charmant vind aan die CADO's, namelijk het zeer kleinschalige, het zeer genormaliseerde ervan. Dat is ook het aantrekkelijke ervan. Dat is eigenlijk een

beetje het ei van Columbus: je zet uren gezinszorg in, die toch behoorlijk moeten worden gefinancierd, voor een groter 'rendement'. Dat is namelijk meer dan een een-op-eenrelatie. Ik ben dus zeker a priori vragende partij om te bekijken wat in de toekomst daarvoor nog de nieuwe opportuniteiten kunnen zijn. Dat moeten we dan bekijken qua evaluatie, qua budget enzovoort, maar ik vind dat persoonlijk een heel goed concept.

Dan is er de vraag of men leentjebuurt kan spelen en programmeren in een naburige gemeente kan gebruiken. We hebben een gesprek gehad met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG), ook over de vraag hoe we vorm gaan geven aan het lokaal sociaal beleid. Een van de zaken die de VVSG zeker ook suggereert, is het volgende. Als gemeenten willen samenwerken en een geïntegreerd sociaal beleid willen maken, is het dan niet mogelijk om toe te laten te schuiven met programmatorische ruimte? Ze vragen immers natuurlijk meer impact en minder vrijblijvendheid als ze een geïntegreerd zorgstrategisch beleid voeren. Er is misschien wel iets te zeggen voor het mogelijk maken daarvan. Dat zal op dat moment echter een decretaal kader veronderstellen. A priori vind ik dat echter wel iets om over na te denken. Als we immers gemeenten een incentive willen geven om samen een goede zorgstrategische visie te ontwikkelen, dan moeten we die gemeenten ook wat ruimte geven om naar eigen goeddunken in te vullen.

De voorzitter: Mevrouw Coppé heeft het woord.

Griet Coppé (CD&V): Dat laatste lijkt me zeker een goed idee. Als er wordt samengewerkt tussen gemeenten, kan zo een maximale mogelijke invulling worden geboden, kunnen de programmeren en de normeringen maximaal worden gebruikt. Ik zal dat dossier verder blijven volgen. We hopen dat het ei van Columbus, zoals u het noemt, een oplossing kan bieden voor mensen om dicht te blijven bij de omgeving waar ze steeds hebben gewoond, om enerzijds de mantelzorgers te ontlasten en anderzijds een goede zorg aan te bieden, niet in een een-op-eenrelatie, maar bijvoorbeeld in relatie van een op vier of twee op tien, zodat de middelen zeker ook efficiënt worden ingezet.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.